T.C
Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
İktisat Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KREDİ KARTI KULLANIMLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA "DİCLE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ"

Gamze BAŞBOĞA KARTAL
16921014

Danışman
Prof. Dr. Bahar BURTAN DOĞAN

Diyarbakır 2020

T.C
Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
İktisat Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KREDİ KARTIKULLANIMLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA "DİCLE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ"

Gamze BAŞBOĞA KARTAL
16921014

Danışman
Prof. Dr. Bahar BURTAN DOĞAN

Diyarbakır 2020

TAAHHÜTNAME

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Dicle Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum "Üniversite Öğrencilerinin Kredi Kartı Kullanımları Üzerine Bir Araştırma "Dicle Üniversitesi Örneği" adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve tez yazım kılavuzuna uygun olarak hazırladığımı taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde saklanmasına izin verdiğimi onaylarım. Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

03/07/2020

Gamze BAŞBOĞA KARTAL

ÖN SÖZ

Globalleşen çağda, toplumda bireyler günlük istek ve ihtiyaçlarını karşılamak için finansal araçlara gereksinim duymaktadırlar. Bunun sebeple paranın yerini tutabilen ve daha güvenilir olan finansal araca kredi kartı da bir örnek olmuştur. Hem dünya da hem de ülkemizde kredi kartı kullanımı gittikçe artan ve modern bir ödeme aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde kredi kartıyla ilgili genel bilgilere, ikinci bölümünde Dicle Üniversitesi örneği olması sebebiyle Diyarbakır ili sosyo-ekonomisi hakkında genel bilgilere, üçünü bölümde ise araştırma bulgularına, sonuç ve önerilerine yer verilmektedir. İncelediğimiz bu tez çalışması Türk akademik literatürüne katkı sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Araştırmam ve yüksek lisans eğitimim boyunca bana her konuda yardımcı olan ve desteklerini esirgemeyen danışmanım Prof. Dr. Bahar BURTAN DOĞAN'a çok teşekkür ediyorum. Tezin tamamlanması sürecinde tecrübelerinden faydalandığım canım arkadaşım Öğr. Gör. Berçem BARUT'a, yoğun temposuna rağmen sorularıma cevap veren ve desteğini esirgemeyen kuzenim Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Halil BAŞBOĞA'ya, canım hocam Öğr. Gör. Dr. Funda UNCU DURGUN'a teşekkür ediyorum. Yaşamım boyunca eğitim ve öğretim süreçlerimi benden çok daha fazla önemseyen 27.06.2020 tarihinde vefat eden, aramızdan ayrılan canım annem Ayşe BAŞBOĞA'ya, babama, kardeşlerime ve hayatıma girdiği ilk andan beri her konuda yanımda olduğunu hissettiğim canım eşim Aykut KARTAL'a teşekkürü bir borç bilirim.Araştırma süresince bana destek olan ve adını sayamadığım tüm arkadaşlarım, yakınlarım, sevdiklerim ve elbette araştırmaya gönüllü katılım gösteren öğrencilere çok teşekkürler.

Gamze BAŞBOĞA KARTAL

Diyarbakır 2020

ÖZET

Kredi kartı dünya genelinde ve Türkiye'de modern bir ödeme aracı olarak yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bu çalışmanın konusu modern bir ödeme aracı olan kredi kartına ilişkin, öğrenci profilinden kullanım özelliklerini ve buna bağlı bazlı demografik değişkenlerin durumunu ele almaktır. Araştırmanın katılımcı grubunu, Dicle Üniversitesinde farklı fakülte ve bölümlerde eğitim öğretimine devam eden üniversite öğrencileri (n=414) oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, öğrencilerin kart sahipliği, kredi kart limitleri ve kart kullanım ve harcama özelliklerini etkileyen faktörleri ele alarak, üniversite öğrencilerinin kart kullanımlarına ilişkin betimsel bir tablo oraya koymaktır. Araştırma verileri 5'li likert tipi ölçüm yöntemine göre hazırlanan ve öğrencilerin demografik bilgilerini, sosyo-ekonomik özelliklerini içeren soru ve anket formu kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizleri SPSS 25 programı ile gerçekleştirilip, Ki-Kare analizi ile rapor edilmiştir. Araştırmanın anlamlılık düzeyi $p>.05$ ve $p<.05$ olarak alınmıştır. Araştırma verilerinin analizleri sonucunda ise, öğrencilerin demografik özellikleri ve sosyo-ekonomik özellikleri ile kredi kartı kullanımları arasında anlamlı ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Kredi, Kredi Kartı, Kredi Kart Kullanımı, Ödeme Sistemleri, Dicle Üniversitesi

ABSTRACT

Credit card is a payment instrument that are commonly used in Turkey as well as in the World. The main aim of this study is to reveal and analyse the credit card usage behaviour of students within student profile and status of demographic perspective. Study group of this research formed up by university students (n=414) that continue their education in different faculties and departments at Dicle University.

The aim of this study is to draw a descriptive picture of university students' card usage by considering the factors affects card ownership, credit card limits and card usage and spending features. The research data were collected by using the questionnaire and questionnaire form which prepared according to the 5-point Likert-type measurement method that includes demographic information and socio-economic characteristics of the students. The analysis of the gathered data was carried out with the SPSS 25 program and reported with the Chi-Square analysis. The significance level of the study was taken as $p > .05$ and $p < .05$. Results suggested that, there was no statistically significant relationships between demographic variables of the students, their socio-economic characteristics and their usage of credit cards.

Keywords

Credit, Credit Card, Credit Card Usage, Payment Systems, Dicle University

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖN SÖZ ..... **I**
ÖZET ..... **II**
ABSTRACT ..... **III**
İÇİNDEKİLER ..... **IV**
TABLO LİSTESİ ..... **VII**
ŞEKİL LİSTESİ ..... **IX**
KISALTMALAR LİSTESİ ..... **X**
GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM
KREDİ KARTLARI İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

1.1 KREDİ KAVRAMI **3**
1.2 KREDİ KARTI **4**
1.3 KREDİ RAPORLAMA VE TÜKETİCİ GÖZETLEME SİSTEMLERİ **7**
1.4 TÜRKİYE'DE KREDİ KARTI KULLANIMI **8**
1.4.1 Tarihsel Gelişim 8
1.4.2 Türkiye'de Kredi Kartı Ödeme Sistemleri 8
1.4.3 Türkiye'de Kart Çeşitliliği ve Kullanımı ile İlgili Son Durum 10
1.4.4 Kredi Kart Kullanımını Etkileyen Davranışlar ve Sosyo-Demografik Etkenler 11
1.4.5 Kredi Kartı Kullanımı Hakkında Kişisel Bilgi 12
1.4.6 Kredi Kartı Kullanımının Yaşamsal Kolaylık Algısına Etkisi 12
1.4.7 Kredi Kartı Kullanımında Demografik Etkenler 13
1.4.7.1 Yaş Faktörü 13
1.4.7.2 Cinsiyet Faktörü 14

1.4.7.3 Medeni Durum ve Ailede Bulunan Birey Sayısı Faktörü 14
1.4.8 Sahip Olma Süresinin Kart Kullanımına Etkisi 14
1.4.9 Gelir Düzeyinin Kredi Kartı Kullanımına Etkisi 14
1.4.10 Üniversite Öğrencilerinin Kredi Kartı Kullanımını Etkileyen Faktörler……. 15
1.4.10.1 Aile Rolü ve İlişkileri 15
1.4.10.2 Çalışma Deneyimi 16
1.4.10.3 Finansal Bilgi Sahipliği 16
İKİNCİ BÖLÜ18
DİYARBAKIR İLİ SOSYO EKONOMİSİ HAKKINDA BİLGİ
2.1 DİYARBAKIR İLİ SOSYO DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ 18
2.1.1 Tarihçesi 18
2.1.2 İklim ve Bitki Örtüsü 18
2.1.3 Mimari ve Şehrin Fiziksel Yapısı 19
2.1.4 Kültürel Temsiller 19
2.1.5 Ekonomik Kaynaklar 19
2.2 KONU İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR 20
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KREDİ KARTI KULLANAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA
3.1 ARAŞTIRMANIN AMAÇLARI VE HİPOTEZLERİ 23
3.1.1 Araştırmanın Amacı ve Önemi 23
3.1.2 Araştırmanın Hipotezleri 23
3.2 YÖNTEM 24
3.2.1 Araştırmanın Yöntemi ve Veri Toplama Araçlarının Hazırlanması… 24
3.2.2 Araştırmanın Evreni ve Örneklemi 25
3.3 KULLANILAN İSTATİKSEL YÖNTEMLER 25
3.4 BULGULAR 25
3.4.1 Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular 25
3.4.2 Katılımcıların Kredi Kartı Kullanım Özelliklerine İlişkin Bulgular……. 30

SONUÇ **51**
KAYNAKÇA **54**
EKLER **59**

TABLO LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo 3.1: Cinsiyet 26
Tablo 3.2: Yaş 26
Tablo 3.3: Bölüm 26
Tablo 3.4: Sınıf 27
Tablo 3.5: Aylık Gelir 27
Tablo 3.6: Aylık Ortalama Harcama 27
Tablo 3.7: Kredi Kartı Kullanıyor Musunuz? 28
Tablo 3.8: Kaç Adet Kredi Kartınız Var? 28
Tablo 3.9: Kredi Kartınız Ek Kart Mı? 28
Tablo 3.10: Medeni Hal 29
Tablo 3.11: Kredi Kartı Limitiniz 29
Tablo 3.12: Nerede İkamet Ediyorsunuz? 30
Tablo 3.13: Kredi Kartı Borç Ödeme Biçiminiz 30
Tablo 3.14: Kredi Kartı Ödemelerimi Zamanında Yapıyorum (%) 31
Tablo 3.15: Alışveriş Yaparken Peşin Fiyat İle Taksitli Fiyat Arasındaki Farka Dikkat Ederim (%) 32
Tablo 3.16: Harcamalarımı Taksitlendiriyorum(%) 32
Tablo 3.17: Kredi Kartı Harcamalarımı En Çok Giyim Üzerine Yaparım(%) 33
Tablo 3.18: Kredi Kartı Harcamalarımı En Çok Seyahatlerde Kullanırım (%) 34
Tablo 3.19: Kredi Kartı Harcamalarımı En Çok Market Alışverişlerinde Kullanırım(%) 35
Tablo 3.20: Kredi Kartı Borcumun Tamamını Öderim(%) 36
Tablo 3.21: Kredi Kartı Borcumun Asgarisini Öderim(%) 37

Tablo 3.22: Kredi Kartımı Nakit Param Olmadığında Kullanırım(%) 38
Tablo 3.23: Aylık Gelirim Fazla Olsaydı Kart Limitimi Arttırırdım(%)..... 39
Tablo 3.24: Kredi Kartı Öğrencilerin Tüketim Harcama Eğilimlerini Arttırır(%) 39
Tablo 3.25: Kredi Kartı Kullanımından Memnunum(%)..... 40
Tablo 3.26: Aylık Alışveriş Faiz Oranından Haberim Var(%) 41
Tablo 3.27: Kredi Kartının Taksitlendirme Özelliğini Seviyorum(%) 42
Tablo 3.28: Kredi Kartı Ödeme Kolaylığı Sağlar(%) 43
Tablo 3.29: Kredi Kartının Faiz Yüküne Dikkat Ediyorum(%)..... 44
Tablo 3.30: Kredi Kartıyla İnternetten Alışveriş Yapıyorum(%) 44
Tablo 3.31: Kredi Kartımla Eğitim Ödemelerimi Yapıyorum(%)..... 45
Tablo 3.32: Kredi Kartı Alışverişlerimde Daha Dikkatli Olurum(%) 46
Tablo 3.33: Nakit Ödemeden Anında Alışveriş İmkanı Sağlıyor(%) 47
Tablo 3.34: Kredi Kartı Param Yokken Alışveriş İmkanı Sağlıyor(%)..... 47
Tablo 3.35: Kredi Kartı Nakit Gereksinimini Azaltır(%) 48
Tablo 3.36: Piyasada Gittikçe Artan Modern Bir Ödeme Aracıdır(%)..... 49
Tablo 3.37: Alışveriş Yaparken Rasyonel Hareket Ederim(%) 50
Tablo 3.38: Kredi Kartının Harçlık Avans Özelliğini Kullanıyorum(%) 50

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No.

Şekil 1.1: Amerikan Ulusal Standartlar Enstitüsü (1971:8) 5
Şekil 1.2: Bankalar Arası Ödeme Sistemi Hiyerarşisi 10

KISALTMALAR LİSTESİ

ATM	Automated Teller Machine
BBVA	Banco Bilbao Vizcaya Argentaria
BKM	Bankalararası Kart Merkezi
IBM	International Business Machines
PIN	Personal Identfication Number
POS	Point Of Sale
TL	Türk Lirası
VPOS	Virtual Point Of Sale

GİRİŞ

Toplumdaki her bir birey günlük ihtiyaçlarını ve isteklerini gidermek için finansal hizmet ve araçları kullanmaktadır. Finansal bir ödeme aracı olan kredi kartıyla Türkiye 1968 yılında tanışmış, 1990'lı yıllarda kullanımı başlamış ve kullanımı ise günümüzde de yaygın bir şekilde devam etmektedir. Son 15 yılda gelişen teknoloji ve yenilenen altyapılar, kart hizmetlerinin çeşitlendirilmesine aracı olmuş ve kredi kartı kullanımına yeni bir boyut kazandırmıştır (Akbulut ve Özbolat, 2015).

Günümüzde kredi kartı kullanımı bireylere sunduğu avantajlar nedeniyle giderek yaygınlaşmakta ve hemen hemen her toplumda da sayıca önemli bir kesim tarafından kullanılmaktadır. Türkiye'de 2019 yılı aralık ayı itibari ile toplam kredi kartı sayısı 69.825.826 adet olmakla beraber, Türkiye genelinde toplamda 1.599.481 adet POS cihazı bulunmaktadır (BKM, 2020).

Globalleşen çağın bir getirisi olarak, hızlı tüketimin bir aracı haline gelen kredi kartı, teknolojik gelişmelerle de birleşerek tüketime yönelik teşviklere de önemli katkılarda bulunmuştur. Özellikle nakit ihtiyacının karşılanamadığı ya da yeterli olamadığı durumlar için taksitle geri ödeme kolaylığı özelliği ile önemli bir ilgi görmüş ve tüketicilerin hayatında önemli bir yer edinmiştir (Gözener ve Sayılı, 2013). Bu ilgi kredi kartı kullanımında niceliksel bir artışın yanı sıra niteliksel anlamda da sektörel değişiklikleri ve banka politikalarını beraberinde getirmiştir.

Kredi kartının diğer kullanımının yaygınlaşması ve çeşitlenmesinin arkasındaki bir diğer önemli unsur ise internet ortamında da kart kullanımın mümkün olmasıdır. İnternet mağazaları ve bankaların sunduğu ürün-fırsat çeşitliliği ve fiyat avantajı ise tüketicilerin online alışverişe olan yatkınlıklarını arttırmaktadır. Kredi kartı alışverişlerde ödeme kolaylığı sağlaması bakımından, kredi kartı sahiplerinin ekonomilerinde köklü bir değişiklik yaratmaksızın, tüketicilerin ihtiyaç duydukları

mal ve hizmetlere hızlı bir şekilde ulaşmalarını sağlayan bir ödeme aracı olma özelliğini korumaktadır (Girginer, vd., 2008).

Kredi kartı bireye alışverişlerde taksit imkânını sunması, nakit para taşıma riskini azaltması ve ek kredi imkânı sağlaması gibi kolaylaştırıcı olumlu özelliklerinin yanı sıra kontrolsüz kullanım ve aşırı borçlanma gibi birtakım olumsuz senaryo risklerini de barındırmaktadır (Cebeci ve Uçar, 2016). Tüketicilerin finansal okuryazarlık, gelir, kullanım alışkanlıkları vb. bazı özelliklerine göre değişkenlik gösteren bu olumsuz senaryolar bireylerin tutum ve davranışlarının yanı sıra bankaların kredi kartı politikalarından da etkilenebilmektedir.

Bu çalışma nicel araştırma yöntemiyle sürdürülmüş ve yürütülen çalışmalar üç ana başlık altında incelenmiştir. İlk bölümde kredi ve kredi kartı kavramı, kredi kartının ortaya çıkışı ve tarihsel süreci ele alınarak Türkiye'deki kredi kartı ödeme sistemleri, bireylerin finansal bilgi sahipliğine olan hâkimiyetleri incelenmiştir. İkinci bölümde araştırmanın örneklem grubunu oluşturan Dicle Üniversitesinin bulunduğu şehir olarak, Diyarbakır ili ele alınmış ve sosyo-demografik özellikleri, tarihçesi, ekonomik kaynakları ve istihdam konusu hakkında bilgi verilmiştir. Üçüncü ve son bölümde ise Dicle Üniversitesi İktisat, İşletme, Tıp, Sağlık Yönetimi, Mimarlık, Diş Hekimliği ve Çağdaş Türk Lehçeleri bölümlerinde öğrenim gören hazırlık, 1, 2, 3, 4, 5 ve 6.sınıf öğrencilerinin kredi kartına sahip olmalarında ve kullanımlarında ne gibi faktörlerin etkili olduğu, demografik özelliklerin kart kullanımında nasıl bir etki ortaya çıkardığı, sosyo-ekonomik özellikler ile kredi kartı kullanımları arasındaki ilişkiyi anlamak amacıyla araştırma kapsamında elde edilen verilere ilişkin bulgular yer almaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KREDİ KARTLARI İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

1.1 KREDİ KAVRAMI

Kredi kavramının insanlık tarihindeki serüveninin para ve ticaret kavramlarının geçirdiği şekillenme süreci ile aynı geçmişe sahip olduğu savunulabilir. Borç alma kurumlarının borç verme kurumlarına dönüşmesi de kredi kavramının toplumun önemli bir unsuru olmasında ya da harcama kültürünün bir parçası haline gelmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Bilinen modern kredi kavramının tarihi, Haçlı seferlerini finanse etmek üzere kurulan kilise destekli yapılara dayanmaktadır (Burton, 2008). Daha sonra dini kurumlar ve yerel yönetimlerin yoksulluğu engellemek üzere faizsiz kredi şeklinde kullandığı ve *`Montes Pietatis`* olarak da bilinen bu modern yaklaşım kiliseler tarafından yönetilirken daha sonra kilise ve toplum arasındaki güç dengesinin (Reformasyon) değişmesi ile sivilleşmeye başlamış ve tefecilik ya da rehinecilik olarak da bilinen şeklini almıştır (Homer, 1963). Reformasyon kaynaklı bu güç değişimi sonrasında bu kurumlar sosyal destek kaynaklı bir araç olmaktan çıkarak kar odaklı serbest ve değişken faizli merkezler haline gelmiştir. Ancak her ne kadar sosyal bir düzen sağlamak ve fakirliği önlemek için öne çıkan bir araç olsa da Avrupa ekonomisinde elit sınıfın ulaşabildiği bir sistem olmuştur.

Bu kavram daha sonra globalleşmenin ve enformatik çağın bir getirisi olarak, ürün bazında genişlemelerle hızlı tüketimin bir aracı haline gelmiştir. Teknolojik gelişmeler ve ulaşılabilirlik yoluyla tüketimin teşvik edilmesi de bu çeşitliliğe katkıda bulunmuştur. Özellikle taksitle geri ödeme ve buna paralel olarak faizlendirmenin esnekliği de kredi kavramının ilgi görmesinde ve tarihi evriminde önemli bir yer edinmiştir.

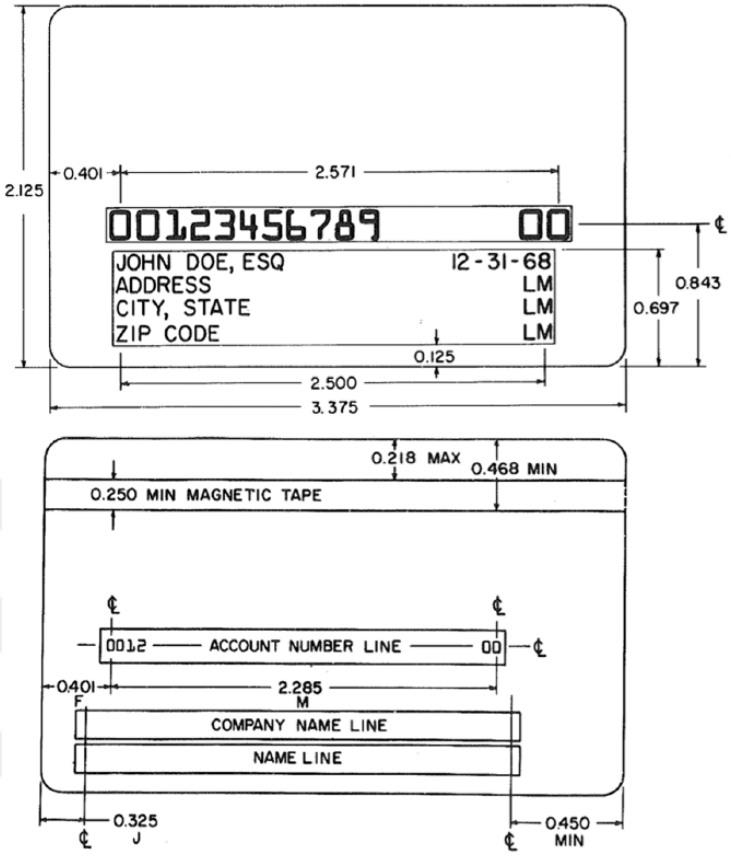
1.2 KREDİ KARTI

Kredi kartı temel olarak kredi kavramının bir çıktısı olarak değerlendirilebilir. 19.yy. sonları itibarı ile kredili mevduat hesapları kontrollü olarak bireysel müşterilere sunulmaya başlamıştır. Literatürde her ne kadar kredi kartı kullanımının tarihi 1950 yıllarına dayandırılsa da ilk benzer kullanımın, Amerika Birleşik Devletleri Philadelphia eyaletinde bulunan Wanamaker's bankası şubesinin kredili mevduat hesabına bağlı limitin ödemelerinin 4 aya kadar ertelenebildiği bireysel müşteri kartı olarak adlandırılan kullanımın olduğu görülmektedir (Mandell, 1990). Mandell (1990) her ne kadar bireysel kullanıma ilk örneğin bu olabileceğini belirtmiş olsa da 1920 yılında petrol şirketlerinin elit müşterilerine teveccüh kartları olarak nitelendirebileceğimiz bu tip kartlardan dağıttığı da bilinmektedir. 1949 yılında Diner's Club olarak bilinen ve daha sonra American Express bünyesine katılacak olan eğlence ve seyahat kartı ise modern kredi kartının atası olarak bilinmektedir. Bu ilk örneğin piyasaya sürümü ilk başta ön-ödemeli olmuş, daha sonra ise finansman danışmanlarının önerisiyle bu kartla yapılacak aylık ödemeler aracılığıyla tüketici finansmanına yeni bir anlayış getirmesi amaçlanmıştır.

1950'li yılların sonunda Diner's Club ve American Express'in bu müşteri portföyü ve yaklaşımı banka sermayelerinin dikkatini çekmiş ve mevcut bank kart sistemine entegre olması fikirleri gündeme gelmiştir (Chutkow, 2001). Bunlardan ilk olanlar ise halen günümüzde de faaliyet gösteren Bank of America ve Chase (J.P. Morgan) olmuştur. Bu iki banka müşterilerine kart ve limit sunmanın yanı sıra bakiyenin bir diğer aya belirli bir faiz eşliğinde devretmesi usulü ile modern dönem kredi kartı anlayışının ilk örneklerini ortaya koymuşlardır. Bu şekilde finans sektöründe bilinen adıyla plastik kartların artık yaygınlaşma süreci başlamıştır. Amerika'da 1960'ların sonunda ise artık yaklaşık olarak 40 bağımsız kredi kartı sistemi bulunmakta ve tüketici finansman sistemine entegre hale gelmiş bulunmaktaydı (Evans ve Schmalesee, 1999). Genişleyen kredi kart finansman ağı bankaların ortak risk yönetimi birlikleri ve ortak kart programlarını da oluşturmasına sebep oldu (Nocera, 1994).

Amerika'nın gelişen ekonomisi ve Birleşik Krallık, Fransa ve İskandinav ülkelerinin de "çeksiz toplum" arayışı (daha sonra nakitsiz toplum arayışına dönüşecektir) 1960'lı yılların başında şu an ki güncel manyetik kredi kartı tasarımının

oluşmasına yol açmıştır. IBM şirketinin Amerikan hükümeti ile yaptığı çalışma sonucunda ilk örnekleri ortaya konulan plastik ve manyetik kredi kartları günümüzde yer alan standartların da temelini temsil etmektedir.

Şekil 1.1: Amerikan Ulusal Standartlar Enstitüsü (1971:8)

1980'li yılların başlangıcı ise günümüzde yer alan kredi kartı finansman sistemleri ve ortak veri tabanları ve programların ilk şekillendiği dönem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu dönemde birçok kredi kartı programı ve promotif girişim ortaya çıkmıştır. Her ne kadar bankaların bu döneminde birbirleri ile rekabete dayalı bir tavır sergileyecekleri beklense de şu anda günümüzde de kullanılan ve halen en etkin iki program olarak ortaya çıkan Visa (Bank Americard) ve Mastercard (Interbank) ödeme servisleri bu dönemde finans piyasasına birçok bankanın ortak girişimde bulunmasıyla hayata geçmiştir. Bu durum ortak veri tabanlarının yanı sıra risk yönetimi paylaşımını da katkı sağlayarak gelişmiş ekonomilerde ortak standartların oluşması için bir aracı konumuna dönüşmüş ve "Co-opetition" (*Cooperation: İş Birliği* ve *Competition: Rekabet* sözcüklerinin bir hibridi) kavramını

finans literatürüne kazandırmıştır (Evans ve Schmalensee, 2005). Bununla beraber bankacılık anlayışlarını (daha sonra finans piyasalarında monoline olarak anılacaktır) sadece kredi kartı müşterisi ve kar temeline oturtan bankalar da ortaya çıkmıştır (Ritzer, 1995). Bu tip kredi kartı merkezli bankalar daha sonra kendi derecelendirme sistemini kurup, daha çok müşteri kitlesine ulaşabilmek için kartlar arası transfer ve sıfır komisyon gibi uygulamaları hayata geçirmiştir. Tabi bunun yanı sıra, kredi kartı yıllık aidatı, harcama orantılı kredi limiti artışı ya da azalışı ve meslek ya da özel müşteri odaklı pazarlama tekniklerini de literatüre kazandırmışlardır (Williams, 2004). Millman (2001) bu durumu daha spesifik müşteri odaklı kredi kartı harcamalarının bir diğer çıktısı, harcama ve bireysel müşteri profiline göre esneyebilen finansman şekilleri ve müşterilerin bilgilerini toplayabilen fakat sonunda kültürel harcama verilerini oluşturabilen bir veri tabanı olarak adlandırmıştır. Bu spesifik kredi kartı için hedef kitle arayışı finansman reklamlarına da intiba etmiştir. Örneğin 1983 yılında Visa reklamlarındaki kadın figürü ve çift gelirli ailelerle, bu kitlenin portföye katılması hedeflenmiştir (Klein, 1999).

2000'li yıllara kadar kredi kart sunucuları ve müşteri arasındaki ilişki zaman ve para kavramları üzerinden biçimlenmiştir. Özellikle 1920'lerin otomotiv sektöründeki finansman biçimi taksitlendirmenin, kredi kartı kullanımına efektif olarak entegre edilmesinin de bu ilişkinin temellenmesinde aktif rol aldığı düşünülebilir. 2000'li yıllar, finansal arayışların katkısı ve yukarıda vurgulanan ilişkinin, bir kullanım aracı olmaktan ziyade temsil yeteneği arz edebilen toplumsal bir gösterge olması için farklı çabalara sahne olmuştur (Bernthal, Crockett ve Rose, 2005). Buradan hareketle, kredi kart sunucuları tüketicilere yönelik iletişimi daha çok "duygusal bağ" kurmaya yönelik olarak yapılandırmış ve tüketimi artırmak için günümüzde halen kullanılmakta olan ödül programları, puan toplama programları, hediye dağıtımı gibi pazarlama teknikleri kullanmışlardır.

1960'lı yıllar ile başlayan ve halen günümüzde de formunu korumaya devam eden kredi kartları medya, sosyal hayat, nesnelerin interneti ve online alışveriş gibi kavramların ortaya çıkması ile artık yeni bir boyut kazanmaya başlamıştır. Öyle ki bu durum nakit kullanmayan toplum mottosunu kredi kartı taşımayan toplum mottosuna dönüştürmüş ve günümüz dijital dönüşüm gereksiniminin temel gerekçelerini oluşturmuştur. 2014 yılında Apple'in ürün tanıtımıyla hayatımıza giren mobil ödeme

kavramı ise kredi kartı sisteminin temassız ödeme özelliği kullanılarak belli bir limit dahilinde sadece telefon (daha sonra akıllı saatler de bu kapsama dahil edilecekti) üzerinden para deneyiminin sosyal ve teknolojik değerler ile değişmesine ön ayak olmuştur. Tkacz ve Valesco (2018) bu durumu hem network güvenliği üzerine dayalı daha güvenli bir sistem hem de hayatı ve para deneyimini kolaylaştırıcı bir araç olarak tanımlamıştır. Günümüzde Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde artık bu tip Network ödeme biçimleri hayatın önemli bir parçası olmuştur. Öyle ki artık bu yerlerde bazı işletmelerin tamamının nakit olmayan bir ödeme anlayışına geçtikleri ve bu tip ödeme biçimlerinin teşvik edildiği bilinmektedir.

1.3 KREDİ RAPORLAMA VE TÜKETİCİ GÖZETLEME SİSTEMLERİ

Kredilendirme kavramının bireysel düzeye indirgenmesi sonucunda kimin kredi alabileceği ve kimlerin bu kredibilite sürecini istikrarlı yönetebileceği sorunu ortaya çıkmıştır. Bu sebepten ve ortaya çıkan tüketim teşvik politikasının da etkisiyle risk yönetiminin sağlanması ve oluşan riskin en asgari düzeye indirgenebilmesi için kredi raporlama ve gözetleme sistemleri oluşturulmuştur. 1950'li yılların sonlarına doğru kredilendirilebilirlik bireyin sosyal bağlantıları ve borcunu ne kadar erteledeği ile gözlemlenmiştir (Mennell, 2007). Ancak kredilerin bireysel genişlemesi kimin borcunu ödeyip ödemeyeceği riskini kuvvetlendirdiği için avukatlar ve uzmanların üçüncü taraf olarak istihdam edildiği ve risk teşhisinin yapıldığı ajanslar kurulmaya başlamıştır (Susman, 2003). İlk dönem ajanslar bireysel bilgilerin yanı sıra girişimcilik ruhu, ticari geçmiş, ahlaki değerler gibi sosyal verileri de değerlendirmeye katmışlardır.

Günümüzde ise bu işlemler daha çok bilgisayar teknolojileri üzerinden gerçekleşen ve bireyin tüm verilerinin yetkilendirildiği üçüncü taraf kuruluşlar aracılığı ile gerçekleştirilmektedir. İlk dönem kuruluşlar ile karşılaştırıldığında, bireyin kurulmuş olan ortak veri tabanından hızlıca bilgilerine ulaşılabilmekte, bireysel bilgilerinin yanı sıra ödeme performansı, ne kadar borç yükü olduğu ve gelir bilgileri gibi verilere de ulaşılabilmektedir. Her kredi ve gözetleme sisteminin mevcut ikame edilen ülkeye göre değerlendirme sisteminin farklılık gösterdiği de bir diğer olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Hatta bazı gelişmekte olan ülkelerin finans ve

makro ekonomik boyutlarda yaşanabilecek ya da öngörülen bir resesyonda bu değerlendirme kriterlerini gevşeterek tüketimi teşvik etmeye ya da kriterleri sıkılaştırarak dengeyi sağlamaya çalıştığı da bilinmektedir. Bu açıdan genelde kredi özelde ise kredi kartlarının gözetiminin ülke ekonomilerinde oldukça önemli bir rol oynadığı söylenebilir.

1.4 TÜRKİYE'DE KREDİ KARTI KULLANIMI

1.4.1 Tarihsel Gelişim

Türkiye'de enformel olanlar hariç formel olarak bilinen ilk kredi kartı uygulaması, Amerika'daki Diner's Club kartını Koç grubuna bağlı olan ve turizm seyahat alanında faaliyet gösteren Servis Turistik (Setur) A.Ş. tarafından yurtiçi müşterilere sunuş iznini alması ile 1969 yılında gerçekleşmiştir (Şekerkaya, 1990). Ancak bu kartın kullanımı seyahat ve ödül temelli olduğu için günümüz kullanımı şeklinde olduğu pek söylenemez. 1975 tarihinde ise uluslararası iki büyük sunucudan biri olan Mastercard, Türkiye piyasasına Pamukbank ve Genel Sigorta temsilciliğinde adım atmıştır (Güney, 2007). Güncel kullanım eğilimlerinin ilk örnekleri ise daha sonra bir Koç grubu şirketi olacak olan ve Türkiye'nin ilk özel bankası sıfatını taşıyan Yapı Kredi Bankası tarafından gerçekleştirilmiştir. 1980'li yıllarda kullanıma açılan kredi kartları her ne kadar seyrek kullanım oranları gösterse de daha sonra Visa'nın Türkiye operasyonunu gerçekleştirmesi ile daha da yaygınlaşmıştır (Çavuş, 2005). Yine Yapı Kredi Bankası öncülüğünde ilk para çekme makineleri (ATM) (Automatic Teller Machine) 1980'li yılların sonlarına doğru kredi kartlarının kullanım sayıları ile orantılı olarak yaygınlaşmıştır. Daha sonra farklı özel bankaların da sunucular ile ortaklık girişimleri sonucu kredi kartına ulaşım çeşitliliğinde önemli derecelerde artış yaşanmıştır. Bunun bir sonucu olarak da bankalar arası iletişim (switch) durumunu sağlıklı halde işler hale getirmek ve orta bilgi akışını sağlamak amacı ile 1990 yılında özel ve kamu bankaları bir araya gelerek BKM A.Ş'yi kurmuşlardır.

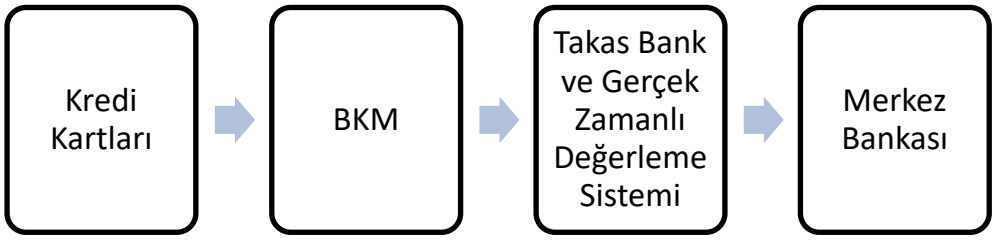
1.4.2 Türkiye'de Kredi Kartı Ödeme Sistemleri

Dünyada ve Türkiye'de kredi kartlarının kullanımının yaygınlaşması ATM birimlerinin yaygınlaşmasının yanı sıra POS (Point of Sales Terminal) (ya da Türkçe karşılığı olarak satış noktası merkezi) cihazlarının kullanımı ile de doğru orantılıdır.

POS, tanımlı bulunduğu bankadan anlık talep karşılığında bankanın alışveriş yapılabilirlik durumunu online olarak teyit etme sistemi olarak da adlandırılabilir. Türkiye'de ilk POS kullanımı Yapı Kredi Bankası tarafından gerçekleştirilmiştir. Daha sonra BKM'nin kurulması ve tek bir ortak ağın diğer uluslararası kredi kartları sunucuları ile de eşgüdümünün sağlanması sonucu Türkiye'de ödeme sistemleri hem ulusal hem de uluslararası olarak akredite hale gelmiştir.

POS cihazlarının yaygınlaşması da teknolojik imkânlara paralel olarak gerçekleşmiştir. Uzun süre boyunca manyetik okuyucu üzerinden onay sağlayan POS cihazları kullanılırken, daha sonra bu sistem bireysel dört haneli şifre (PIN)(Personal Identification Number) kullanımına geçiş yapılmıştır. Belli bir süre hem manyetik hem de çip sisteminin kullanımı yaygın bir şekilde sürmüştür. Manyetik ve şifre kullanımında zaman ve mekân sınırlaması olması ve online alışveriş sistemlerinin yaygınlaşması sonucu VPOS adıyla bilinen ve internet üzerinden zaman ve mekân sınırlaması olmadan alışveriş yapılmasını mümkün kılan sistemler kullanıma sunulmuş ve hayata geçmiştir. Buna istinaden internet protokolü üzerinde sanal güvenlik sistemleri geliştirilmiş ve bu sayede oluşabilecek amaç dışı kullanımlar için bir standart oluşturulmuştur.

Bütün bu sistemler aracılığı ile yapılan ödemeler hiyerarşinin en son halkası olan Merkez Bankası'nda toplanır. İlk önce ödeme sistemleri üzerinden alınan ödemeler bankalar arası kredi kartı merkezine iletilir daha sonra takas bank ve Merkez Bankasının gerçek zamanlı brüt değerleme sistemi üzerinden Merkez bankasında harcama kaydı olarak toplanır. Bununla beraber, 1999 yılında finansal piyasalardaki denetim ve gözetim sisteminin etkinliğinin bağımsız bir kanal ile arttırılması için Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu kamu tüzel kişiliği haiz, idari ve mali özerkliğe sahip bir otorite olarak kurulmuştur.

Şekil 1.2: Bankalar Arası Ödeme Sistemi Hiyerarşisi

1.4.3 Türkiye'de Kart Çeşitliliği ve Kullanımı ile İlgili Son Durum

Türk finansman sisteminde yer alan kredi kartları çeşitliliği günümüz koşullarında oldukça zengin sayılabilir. Bireysel olarak kullanılabilen Klasik ve Premium kart çeşitlerinin yanı sıra son zamanlarda yapılan düzenlemeler ile farklı kullanım olanaklarına sahip Ticari kartlar en temel çeşitleri oluşturmuştur. Bununla beraber uluslararası sunuculardan alınan izinler ve ortak programlar da finansman piyasasına yeni giren veya kredi kartı piyasasına yeni giren bankaların bir diğer başvurduğu kanal olmuştur. Bu kartlar sadece tedarik eden banka yönünden değişiklik göstermekle birlikte bazı programların tüm avantajlarını ise ilgili tüm kartlar için sunmadığı da görülebilmektedir.

Uluslararası piyasalarda markaların iş birliği ise son zamanlarda en çok rastlanılan kredi kartı tüketim teşvik aracıdır. Örneğin uluslararası zincirlere sahip oteller ya da yaygın uçuş ağına sahip havayolları şirketleri bu tip kart iş birlikleri ile marka ve imkân algısını çeşitlemektedirler. Örneğin; Türk Hava Yolları ve Garanti BBVA işbirliği ile üretilmiş ve şu an kullanımda olan Miles&Smiles Kart bu durumun en güncel örneğidir. Bu sayede daha kişiselleştirilmiş bir harcama profili sağlanabilmekte ve kuruluş üzerinden tüketim anlayışına kanalize olunması sağlanabilmektedir.

Teknolojik ivme ve online alışveriş trendinin artması ile siber güvenliğin sağlanması mümkün olmuş ve de bu durumun sonucunda da kullanıcı kontrolünde olan sanal kartlar piyasaya sunulmuştur. Bu kartlar limit yönünden tamamıyla müşterinin fiziksel kredi limitleri üzerinden, kullanıcının kendi ihtiyaçları dahilinde esneyebilen bir kart tecrübesi sunması sebebi ile oldukça işlevsel ve günümüz koşullarında da talep gören bir uygulamadır.

Türkiye'de 2019 yılı aralık ayı itibari ile (BKM İstatistik, 2020) toplam kredi kartı sayısı 69.825.826 adet olmakla beraber Türkiye genelinde toplamda 1.599.481 adet POS bulunmaktadır. Toplam ATM sayısı yine Türkiye geneli 53.024 olarak belirtilmiştir. 2019 yılının tümünde nakit çekim ve alışveriş işlemleri dahil toplamda 4.312.663.566 adet işlem gerçekleşmiş, bu işlemlerin maddi değerinin ise 905.789,54 Türk lirası olduğu belirtilmiştir (BKM, 2019). Türkiye Bankalar Birliği'nin (2020) 2019 yılı için yayınladığı raporda ise Türkiye genelinde 2 milyon 700 bin kişinin kredi kartı borcunu ödeyemediği ve yasal takip başlatılan kullanıcı sayısının 78.395 kişi olduğu belirtilmiştir.

1.4.4 Kredi Kart Kullanımını Etkileyen Davranışlar ve Sosyo-Demografik Etkenler

Yukarıda da anlatıldığı üzere kredi kartı kullanımı teknolojik ivme ve kullanım kolaylığı sebebi ile finansman piyasasında etkin kullanımı en yüksek olan araç konumundadır. Bu durum ilgili finansman aracının kullanım skalasının geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır. Ancak borçlanma oranlarına ve diğer olumsuz ekonomik göstergelere bakıldığında kredi kartlarının yarattığı ekonomik zorluk tablosu ve bu durumun genel göstergeye olumsuz yansıması da bir diğer önemli husus olarak karşımıza çıkmaktadır (Hicks, 2005). Bunun bir sonucu olarak hem sunucular ekseninde algılanan riskin hem de bireylerin finansman dalgalanmaları sonucu ödeyebilme gücünün değişkenlik göstermesi, iktisadi bilimler alanındaki araştırmalarda tüketici profillerinin tanımlanmasına ve davranışlarının neler olduğu ve olabileceği konusunda bir tanımlama ihtiyacı olduğuna dair inancı güçlendirmiştir.

Kredi kart kullanımında davranışın kökenlerinin neler olduğu hem sosyal bilimler hem de iktisadi ve idari bilimlerin son 50 yıldır en çok ilgi gösterdiği alanlardan biri olmuştur. Bununla beraber sadece kredi kartı üzerine çalışan veya multi-ürün sunumu olan finansman kurumlarında tüketicinin davranışının neler olduğu konusu da bu tip bilimsel temelli araştırmalara ön ayak olmuştur. Kredi kartı kullanımı (sahipliği) ve harcama arasındaki nedensel ilişkilere dönük olarak yapılmış çalışmaların çoğunluğu batı toplumları kapsamında gerçekleşmiştir (Littwin, 2008). Bu durum şimdiye kadar oluşan teorilerin genellenebilirliğini sorgulatmakla beraber sosyokültürel farklılıkların neler olabileceği ve daha ileri boyutta da mikro-kültürel

farklılıkların neler olabileceği konusunda daha kapsamlı araştırmaların gerekli olduğunu ortaya koymuştur. Bu alandaki en kapsamlı olan ve halen aylık olarak devam eden Michigan üniversitesi araştırmasındaki bilgilere göre, 1970 yılında kredi kartının algılanan etkisi negatif iken 2000 yılından itibaren bu algı pozitif ve yararlı olarak evrilmiştir. Yine daha spesifik sorulan sorularda, kredi kartının artık zor dönemleri idare etmek için önemli bir araç olduğu algısının yaygınlaştığı ve bu durumun genel pozitif algıya önemli bir katkısı olduğu belirtilmiştir.

Yapılan genel kredi kartı sahip olma ve harcama arasındaki ilişkinin teorik altyapısı kredi kartları hakkındaki bilgi, algılanan yaşam biçimi, yaş ortalaması, sosyal ortam ve kredi kartı kullanma pratikleri olarak sınıflandırılabilir.

1.4.5 Kredi Kartı Kullanımı Hakkında Kişisel Bilgi

Kredi kartı kullanıcısının kredi kartı hakkındaki kişisel ve entelektüel bilgisinin, kullanım durumunun nasıl bir maliyete sebep olacağı ve bu maliyetlerin diğer finansman biçimleriyle karşılaştırılmasının bireyin kredi kartı kullanımında etkin rol aldığı söylenebilir (Berlin & Master, 2004). Durkin (2000) kredi kartı piyasasının kullanıma ve satışa yönelik kafa karıştırıcı ve karmaşık terimler kullanmaya yönelik bir tutum geliştirmesinin kullanıcılarda kişisel bilginin etkisizleştirilmesine yol açtığını belirtmiştir. Durkin (2000) ayrıca kredi kartı sunucularının fazla borçlanma güdüsünü yaygınlaştırdığı bundan dolayı bireyin karşılaştırma yapmasının önüne geçtiğini ifade etmiştir. D'Astous ve Miquelon 1991 yılında yaptıkları araştırmada ise bireylerin kişisel bilgi eksikliğinin makro düzeyde Pazar rekabetine olumsuz yönde etki ettiğini belirtmiştir. Bu bağlamda, bireylerin bütün yönleriyle bilgilendirilmesi gerekliliğinin olduğunu ve bunun da daha sürdürülebilir bir ekonomi için şart olduğunu belirtmişlerdir.

1.4.6 Kredi Kartı Kullanımının Yaşamsal Kolaylık Algısına Etkisi

Kredi kartı kullanımının yaşamsal ve toplumsal çıktıları algılanan kredi kartı tüketim oranlarına etki etmektedir (Littwin,2008). Littwin (2008) bazı kart kullanıcılarının ana akım toplum trendine erişebilmek için kart kullandığını belirtmiştir. Araştırmada, özellikle kadın cinsiyetinde bulunan kullanıcıların bu amaçla kredi kartı kullanımına yöneldikleri belirtilmiştir. Bununla beraber, kredi kartının kolay bir ödeme aracı olması, çalınmaya karşı limit kapsamında belirli bir

koruma sağlaması ve nispeten alınamayacak lüks tüketimin bu sayede alınabilir kılınması gibi etmenlerin de kredi kartı kullanımına doğrudan etkisi olduğu belirtilmiştir (Lee & Kwon, 2002). Hirscman 1979 yılında yayınladığı araştırmasında kredi kartı sahip olma durumunun bireylerdeki gelecekte kullanabilme ihtimaline yer vermelerinden de etkilediğini belirtmiştir. Yani kredi kartını ileride kullanmayı düşünecek olma durumu da kart kullanımına etki etmektedir.

1.4.7 Kredi Kartı Kullanımında Demografik Etkenler

Literatürde kredi kartı kullanımında en önemli belirleyici etkenlerin demografik ve sosyo-ekonomik değişkenler olduğu, bunun da kredi kartı kullanımı ile ilgili davranışları etkilediği belirtilmiştir (Kaynak ve Harcar, 2001). Bu değişkenler kredi kartı sunucuları tarafından dikkate alınarak pazar gereksinimlerine göre sahip olma kriterleri, kullanım avantajları ve diğer gereksinimler olarak yeniden tanımlanarak potansiyel kart kullanıcıları kredi kartı kullanımına ve tüketime teşvik edilmektedir (Xiao vd., 1995). Aşağıda kredi kartı kullanımını doğrudan etkileyen demografik etkenler sırasıyla verilmiştir.

1.4.7.1 Yaş Faktörü

Yaş faktörü harcama güdüsü, ihtiyaçların belirlenmesi ve ödeyebilme gücünün etken belirleyicisi olarak tanımlanabilir. Örneğin, ülkemizde kredi kartına sahip olmak için 18 yaş sınırı bulunmakta ve çoğu banka bir politika gereği limit ve yaş arasında doğrudan korelasyon kurarak bunu en asgari risk seviyesine göre limitlendirmektedir. Yaş faktörü her ne kadar kredi kartı sahipliliğinin en temel faktör ve belirleyicisi olarak görünse de ek kart faktörü ve bazı sunucuların genç kartlar veya üniversite kartlar olarak bilinen kartları kriter koşullarını sağlamadan da tedarik edebilmesi gibi sebeplerden ötürü, bu konuda yapılan çalışmalarda yaş faktörü konusunda tutarlı olmayan ve dağınık sonuçlar elde edilmiştir. Bazı araştırmalar orta yaş grubunun yoğunluklu olarak kredi kartı kullanımını tercih ettiğini belirtirken (Barker ve Şekerkaya, 1992; Kaynak ve Harcar, 2001) bazı çalışmalar ise kullanım ile yaş arasında anlamlı bir ilişki olmadığını belirtmiştir (Wasberg, vd., 1992).

1.4.7.2 Cinsiyet Faktörü

Kredi kartı kullanmada cinsiyet faktörü oldukça önemli bir faktör olarak tanımlanabilir. Kullanıcı cinsiyetinin ihtiyaç çeşitliliğinde ve harcama yaparken hissettiği esneklik duygusu, cinsiyet faktörünü kart kullanımı konusunda etkin kılmaktadır. Örneğin Kaynak ve Harcar'ın 2001 yılında yaptıkları çalışmada kadınların göreceli olarak kredi kartını erkek cinsiyetinden daha çok kullandığı ve bunun temel nedenlerinden birisinin ev eşyaları ve kişisel eşya alışverişlerini yapmalarından kaynaklı olduğunu belirtmiştir.

1.4.7.3 Medeni Durum ve Ailede Bulunan Birey Sayısı Faktörü

Medeni durum ve aile içerisinde bulunan birey sayısı da kredi kartı kullanımını etkileyen bir diğer faktördür. Evli çiftlerin daha fazla kredi kartı kullanma ve daha fazla miktarda harcama eğilimine sahip oldukları belirtilmiştir (Delener ve Katzenstein, 1994). Bu durumun evli çiftlerin sosyolojik olarak ihtiyaçlarındaki çeşitliliğin artmasından kaynaklı olduğu ve finansman ihtiyaçlarını kredi kartları üzerinden sağlama eğilimleri olduğu şeklinde yorumlanabilir.

1.4.8 Sahip Olma Süresinin Kart Kullanımına Etkisi

Kredi kartının kullanımında sahip olma süresinin kullanıma ne gibi bir etkisi olduğu da daha önce araştırmacılar tarafından irdelenmiştir. Örneğin, Kaynak ve Harcar'ın 2001 yılında yaptıkları kapsamlı araştırmada, bir kredi kartına sahip olma süresinin uzunluğu ile kredi kartının kullanım sıklığı arasında pozitif yönde bir korelatif ilişki olduğu belirtilmiştir.

1.4.9 Gelir Düzeyinin Kredi Kartı Kullanımına Etkisi

Gelir düzeyi bireyin kendisi veya haneye giren toplam gelir miktarını ifade etmektedir. Wasberg vd., 1992 yılında yaptıkları çalışmada bir haneye giren toplam net gelirin kredi kartı kullanımını nasıl etkilediğini araştırmışlardır. Buna göre, kredi kartı borcu ve hane net geliri arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Araştırmacılar bu durumun kredi kartının kolay erişilebilir bir araç olmasının yanı sıra nakit harcama alışkanlığını da engellemesinden dolayı olabileceğini belirtmişlerdir.

1.4.10 Üniversite Öğrencilerinin Kredi Kartı Kullanımını Etkileyen Faktörler

Mevcut gelişen piyasa koşulları ve kredi kartı kullanım portföyünün gelişmesi sonucu üniversite öğrencilerinin kullanım davranışları iktisat alanında yeni ve gözlemlenen bir alan olarak ön plana çıkmaktadır. Risk faktörleri ele alındığında, belirli bir limitin üstündeki kredi kartlarının öğrenci kullanıcılarda riskli olarak değerlendirildiği, hatta sağlıksız davranışı (alkol ve tütün tüketimi) özendirici olduğu ve kontrolsüz kullanımı teşvik ettiği belirtilmektedir (Adam ve Moore, 2007). Bunun yanı sıra kredi kartı edinme her ne kadar bir bireysel kredi performans tarihini belirleyebilmek adına en kısa yol olsa da öğrencilerde bu durum daha çok finansal gelişim ve sonucunda da borçlu olma haliyle sonuçlanmaktadır (Lyons,2004). Lyons (2004) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin çok kart sahibi olmalarının borç riskini anlamlı derecede yükselttiğini belirtmiştir. Aynı paralellikte, Norvilitis ve Maclean (2010) üniversite öğrencilerinde kredi kartı sahipliği ve borç arasında pozitif bir korelatif ilişki olduğunu belirtmiştir. Üniversite öğrencilerinin kredi kartı kullanım davranışlarına yönelik birçok çalışma olsa da bu çalışmalar genellikle birbiri ile tutarlı olmayan sonuçlar bildirmişlerdir.

Literatürde bu kullanımı etkileyen faktöreler, aile kaynakları yönetimi teorisi (Deacon ve Firebaugh, 1981) ve sosyal öğrenme (Bandura, 1977) teorisi üzerinden kavramsallaştırılmıştır. Buradan hareketle ailenin rolü, çalışma deneyimin varlığı ve kredi kartı kullanımı ile ilgili finansal bilgiye sahip olunup olunmadığı gibi etkenler kart kullanımını etkileyen başlıca faktörler olarak belirtilmiştir.

1.4.10.1 Aile Rolü ve İlişkileri

Öğrencilerin kredi kartı kullanımına ilişkin bilgilerinde en büyük sosyal öğrenme kaynağının aile olduğu belirtilmiştir (Norvilitis ve Maclean, 2010). Ancak aile bireylerinin ise, bu gizil öğrenmenin çocuklarının finansal kararlarında ve kullanımında nasıl bir etkiye sahip olduğu konusunda yetersiz bilgiye sahip oldukları belirtilmiştir (Schuchardt, vd., 2009). Shim 2010 yılında yaptığı kapsamlı çalışmada kredi kartı kullanımında aile etkisinin kullanıcının eğitim seviyesi ve çalışma deneyiminden daha fazla bir etkiye sahip olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte sosyo-ekonomik düzeyi iyi aile çocuklarının daha riskli finansal davranışlara sahip olduğu

da belirtilmiştir (Xiao, vd., 2011). Benzer bir şekilde Lyons (2004) kredi kart borç seviyesi yüksek olan üniversite öğrencilerinin aile desteklerinin kısıtlı olduğunu bildirmiştir.

1.4.10.2 Çalışma Deneyimi

Üniversite öğrencileri finansal davranışlar ve eğilimler hakkındaki bilgilerinin çoğunluğunun ailelerinden geldiğini belirtse de bir diğer önemli faktörün çalışma deneyimi olduğunu belirtmiştir (Borden, vd., 2008). Amerika Birleşik Devletleri'nde üniversite ve kolej öğrencilerinin %65'inin haftalık ortalama 10 saat ve üstü çalıştığı ve bu durumun olumlu ve olumsuz etkilerinin olabileceği belirtilmiştir (Nellie Mae, 2005). Chen ve Volpe'nin 1998 yılında yaptığı araştırmada haftalık çalışma saatleri yüksek olan öğrencilerin finansal okuryazarlık bakımından daha fazla bilgiye sahip oldukları belirtilmiştir. Bu bulguların aksine, bazı araştırmalarda ise okurken 10 saatten fazla çalışan öğrencilerin kredi kartı kullanımı bakımından riskli davranışlara sahip oldukları (Dale ve Bevill, 2007; Lyons, 2004) ve geniş çalışma deneyimi olan bireylerin gelirlerinin üstünde miktarda borç eğilimlerinin daha fazla olduğu belirtilmiştir (Chen ve Volpe, 1998). Borden vd. (2008) bu durumun öğrenim gören öğrencilerin aile desteğinden yoksun olmalarından kaynaklı olabileceğini belirtmiştir. Yine bu minvalde, öğrencilerin mezuniyet sonrasındaki gelirlerinin, öğrencilik dönemlerinde kredi kartı edinmelerinden ve negatif bir borç yükü edinmelerinden etkilendiği ve bu durumların finansal yaşamlarında da rol oynadığı belirtilmiştir (Norvitilis vd.,2006).

1.4.10.3 Finansal Bilgi Sahipliği

Kredi kartı sahipliğini ve kart borcunu etkileyen bir diğer önemli faktör ise finansal bilgiye sahip olma düzeyidir. Kredi kartı kullanımı ile ilgili yapılan ve genel popülasyonu içeren kapsamlı araştırmalarda finansal bilgi eksikliğinin negatif yüklü bir borç davranışını pekiştirdiği ortaya konmuştur. Bununla beraber nitelikli finansal bilginin ise kredi kartı kullanımını, sahipliğini ve borç yönetimini pozitif bir şekilde etkilediği ve gelecekte karşılaşılması muhtemel finansal problemlerin önüne geçmede etkili olduğu belirtilmiştir (Robb, 2011; Shim vd., 2010). Ancak literatürde bunun tam tersi bulgulara da rastlanmıştır. Örneğin, Norvitilis ve Maclean (2010) geniş finansal bilgisi bulunan bireylerin daha fazla borç yükü altına girdiklerini raporlamışlardır.

Bununla beraber, Borden vd., (2008) kredi kart bilgisinin artması ile kart kullanım oranları arasında pozitif bir ilişki bulunduğunu ve bu sebeple üniversite öğrencilerinin de doğal olarak kullanım eğrisinin artacağını belirtmiştir.

Öğrenciler finansal bilgi sahipliği konusunda öz-değerlendirme yaparken, uzun süredir kullanmış olma durumunu finansal kararlarında önemli bir gösterge olarak kabul edip yanlış finansal kararlar verebilmektedir (Braunsberger vd., 2005). Finansal bilginin kredi kartı kullanımı üzerindeki etkisi hakkında her ne kadar farklı bulgular ortaya konmuş olsa da sadece finansal bilgiye sahip olmanın üniversite öğrencilerinin borç yönetimi ve daha az finansal risk edinmeleri üzerinde tek başına yeterince etkin olmadığı söylenebilir (Borden vd., 2008). Jorgensen ve Savla (2010) bu durumu şöyle formüle etmişlerdir; finansal davranışlar üzerindeki finansal bilgi etkisi finansal tutumlar aracılığıyla etkinlik göstermektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

DİYARBAKIR İLİ SOSYO EKONOMİSİ HAKKINDA BİLGİ

2.1 DİYARBAKIR İLİ SOSYO DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Diyarbakır şehri Türkiye'nin Güneydoğusunda yer alan ve nüfus yoğunluğu bölge içerisinde en yüksek olan illerimizden bir tanesidir. Tarihsel olarak Yukarı Dicle havzası olarak adlandırılan ve yer yer verimli toprakların da olduğu şehrin yüzölçümü 15.057,88 km^2 olarak ölçülmüştür (Garan,2011). Türkiye İstatistik Kurumunun 2019 yılındaki verilerine göre, adres bazlı il nüfusu 1.756.353 milyon kişi sayısı olarak bildirilmiştir.

2.1.1 Tarihçesi

Birçok isimle anılan Diyarbakır, en eski adıyla Amidi olarak bilinmektedir (Gabriel, 1940). Hem ticaret yollarının geçiş noktası hem de tarihi ve sosyokültürel önemi sebebiyle Diyarbakır şehri tarihi boyunca önemini müdafaa etmiştir. İslamiyet öncesi M.Ö. 7000'li yıllara kadar dayanan bir geçmişe sahip olmakla beraber, Asurlar ve Roma imparatorluğu gibi kadim medeniyetlere de ev sahipliği yapmıştır. Bununla beraber daha sonra Arap fetihleri ile Emeviler ve Mervaniler gibi devletlerin hükümleri altına girmiştir (Parla, 1990).

2.1.2 İklim ve Bitki Örtüsü

Genel bölge özelliklerinin bir sonucu olarak Diyarbakır ili karasal iklime sahiptir. Yazları sıcak ve kış ayları diğer Güneydoğu illerine nazaran daha soğuk geçmektedir. Şehrin doğal bitki örtüsünü genellikle otsu bitkilerin ağırlığını oluşturduğu bozkır bitkileri oluşturmaktadır. İlkbahar mevsiminde yağışların etkisi ile oldukça yeşil olan bitki örtüsü, yaz aylarında bu yağışların durması ile kurumaktadır.

2.1.3 Mimari ve Şehrin Fiziksel Yapısı

Şehrin fiziksel yapısının oluşmasında şehri çevreleyen Surların çok büyük bir etkisi söz konusudur. Buna bağlı olarak, evlerin hem güvenlik hem de iklimin bir gerekliliği olarak dar sokak mimarisi ve bitişik konut sistemi üzerine kurgulanmıştır. Geleneksel Diyarbakır evleri çoğunlukla bir avlu ve onu saran bina kütlelerinden oluşmaktadır (Dalkılıç ve Bekleyen, 2012).

2.1.4 Kültürel Temsiller

Diyarbakır yukarıda da belirtilen hem ticari hem de tarihi önemi sebebi ile kültürel anlamda hem birçok kültürel değere hem de kültürel temsilciye ev sahipliği yapmıştır. Diyarbakır ili Dünyanın bilinen en eski kalelerinden biri olan Surlara ev sahipliği yapmaktadır. Diyarbakır Surları Çin Seddi'nden sonra en uzun sur olmakla beraber 5.700 metre ve dört ana kapıdan oluşmaktadır (Karakaş ve Çemberlitaş, 2014). Bununla beraber Diyarbakır folklorik kültür açısından da oldukça zengin ve çok yönlü bir mirasa sahiptir. Şehir müzik kültürü açısından da oldukça zengin bir kültüre sahiptir. Kültürel olarak ud ve cümbüş Diyarbakır yöresel müziğinin temel çalgıları olarak göze çarpmaktadır (Erten, 2001).

Bilim ve sanat dünyasında Diyarbakırlı simaların sayısı azımsanmayacak kadar çoktur. Bunlara örnek olarak, Gazi Yaşargil, El-Cezeri, Celal Güzelses, Cahit Sıtkı Tarancı, Ziya Gökalp ve Orhan Asena gibi kendi disiplinlerinde hem uluslararası hem de ulusal önem arz etmiş isimler örnek verilebilir.

2.1.5 Ekonomik Kaynaklar

Şehir ekonomisi genel ağırlıklı ülke ortalaması gibi tarım ve hayvancılık odaklıdır. Pamuk, buğday ve kırmızı mercimek ağırlıklı tarım ürünleri portföyünü oluşturmakla beraber (Garan, 2011), inşaat malzemeleri, maden ve mermer üretimi plastik ürünler üretimi gibi diğer sanayi kolları da son yıllarda şehir ekonomisi içerisinde önemli bir yer edinmeye başlamıştır. Buna ek olarak, tarihi bir meslek kolu olan bakir ve değerli maden işlemeciliği de her ne kadar eskiye nazaran seyrek olsa da, hem turistik değer hem de kültürel miras bakımından bir diğer gelir getirici ekonomik gösterge olarak göze çarpmaktadır.

2.2 KONU İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Akbulut ve Özbolat (2015), Beypazarı MYO öğrencilerinin kredi kartı kullanımlarına yönelik gerçekleştirdikleri araştırmalarında öğrencilerin demografik ve sosyo-ekonomik özellikleri ve kart kullanımları arasındaki ilişkiler test edilmiştir. Çalışma sonucunda, öğrencilerin kredi kartına sahip olma durumu ile cinsiyet ve bölümleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin gelirleri ile kredi kartına sahip olma durumları kredi kartına karşı tutumlarına belirlemede etkili olmuştur.

Yücel (2017), üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlıklarının kredi kartı kullanım alışkanlıkları üzerine etkisini incelediği 300 katılımcılı araştırmada bilinçsiz kredi kartı kullanımının hızla arttığını ve katılımcıların kredi kartı borcunu ödemede sıkıntı yaşadıklarını belirtmiştir. Elde edilen verilere göre finansal okuryazarlığı olan bireylerin kredi kartı kullanımında daha dikkatli davrandığını belirtmişlerdir.

Gözener ve Sayılı (2013), Gaziosmanpaşa Üniversitesi Taşlıçiftlik yerleşkesinde ki öğrencilerin kredi kartı kullanımları üzerine gerçekleştirdikleri 267 katılımlı araştırmada katılımcıların sosyo-ekonomik durumları, eğitimleri, ikamet yerleri, kredi kartı kullanım durumları, aylık gelirleri tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin %47.57'si kredi kartı kullandığı ve %37'sinin birden fazla kredi kartına sahip olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Girginer, Çelik ve Uçkun (2008), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin kredi kartı kullanımlarına yönelik araştırmalarında, yaz okuluna kalan işletme ve finans derslerindeki 210 adet öğrenciye anket uygulayarak kredi kartı kullanımlarına yönelik tutumlarını ölçmüşlerdir. Araştırma sonucunda, davranışlar üzerinde en fazla etkiyi pozitif yönde kaygıların yaptığı ve öğrencilerin kredi kartı kullanımına ilişkin kaygıları artığında da bu kaygıyı gidermek üzere yeni ve fazla çeşitli kartlara yöneldiği tespit edilmiştir.

Oktay, Özen ve Alkan (2009), Erzurum il merkezinde yaşayan bireylerin kredi kartı kullanımlarına ve kart sahipliğine etkili olan faktörlerin ne ölçüde etkilediğini belirlemeyi amaçlayan bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Oluşturulan logit modele

göre kredi kartı kullanmada demografik, sosyal ve ekonomik faktörler etkili olmuştur. Ayrıca kredi kartının bireylerde tüketim ihtiyacını arttırdığı da bulgulanmıştır.

Cebeci ve Uçar (2016), Giresun Üniversitesinde okumakta olan 232 öğrenci ile gerçekleştirdikleri araştırmada, katılımcıların kredi kartı kullanım durumları ile sosyo-ekonomik yapıları incelenmiştir. Araştırmaya göre, öğrencilerin %46,1'i kredi kartı kullanmakta ve %60,7'si kart harcamalarında aşırıya kaçmamaktadır. Aynı araştırmada katılımcıları %50,5'i kredi kartını çevresine önermeyeceğini bildirmiştir.

Karyağdı (2018), tarafından yapılan araştırmada Bitlis Eren Üniversitesinde öğrencilerinin para yönetimindeki tutum ve davranışlarının kredi kartı harcamalarında etkili olup olmadığı ve tasarruf ve yatırım yapabilme durumları tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma sonucunda, gelir ile kredi kartı arasında anlamlı ilişki bulunduğu ve bunun da öğrencilerin harcamalarını etkilediği sonucu ortaya çıkmıştır.

Bakay (2018), 397 İzmir Katip Çelebi Üniversitesi öğrencileri ile yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin harcama alışkanlıkları tespit edilerek üniversite yetkilileri ve aileleri ile paylaşılmıştır. Cinsiyet ile harcama alışkanlıkları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülürken, erkek öğrencilerin daha çok para harcadıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin %76,2'si on-line alışveriş yaparken, %35,6'sının kredi kartı borcunu ödeyemediği görülmüştür.

Ceylan (2006), Türkiye'de yıllara göre kredi kartı kullanım durumu ve batık kredi kart borç sahipleri profillerini incelediği araştırmasında katılımcı grupların eğitimleri, kredi kart sayıları, kart borçlarını ödeme ve zaman gibi özellikler bakımından farklılık gösterdikleri görülmüştür.

Keskin ve Koparan (2010), Eskişehir Osmangazi Üniversite öğrencilerinin demografik değişkenleri ve sosyo-ekonomik özelliklerinin kredi kartı sahipliği üzerindeki etkilerini incelemiştir. Araştırmada sonucunda; öğrencinin cinsiyeti, sınıf düzeyi, yaşı, öğrencinin aylık harcama tutarı ve öğrencinin nerede ikamet ettiği değişkenleri ile kredi kartı sahipliğini belirleme üzerinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Suher vd. (2014), öğrencilerin kredi kartı sahipliği ve kullanımına ilişkin tutum ve davranışlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Kredi kartı kullanımına yönelik araştırma da 15 maddeli tutum ölçeği kullanılmıştır. Üniversitede öğrenim gören öğrencilerin kredi kartı sahipliği ve kullanımına ilişkin tutumları memnuniyet açısından pozitif yönde bulunmuştur.

Xiao ve arkadaşları (1995), Amerika'da 38 maddelik bir kredi kartı tutum ölçeği ve anket yoluyla üniversitede öğrenim gören öğrencilerin kredi kartı tutumlarını araştırmışlardır. Kredi kartı kullanımına yönelik tutum farklılıklarının duygusal, bilişsel ve davranışsal cinsiyet, akademik anadal, yaşam tarzı, sahip olunan kredi kartı sayısı, tüm kartların sayısı (mağaza kartları, telefon) ile ilişkili olduğu bulgulanmıştır.

Joo vd. (2003), yüksekokul öğrencilerinin demografik, sosyo-ekonomik, geçmiş deneyimleri ve psikolojik özellikleri ile kredi kartı kullanımları arasındaki ilişkileri incelemişlerdir. Öğrencinin gelir, konaklama ve eğitim dalı ile kredi kartı kullanımları arasında bir ilişkinin olmadığı sonucunu ortaya çıkmıştır.

Norvilitis vd. (2006), yüksekokul öğrencilerine yönelik 13 farklı soru sorarak öğrencilerin kredi kartı kullanım alanlarını öğrenmeye çalışmışlardır. Öğrencilerin daha çok yaptığı harcama alanları; benzin, kıyafet ve ayakkabı, ders kitabı, manav ve restoranlar olmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KREDİ KARTI KULLANAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

3.1 ARAŞTIRMANIN AMAÇLARI VE HİPOTEZLERİ

3.1.1 Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın temel amacı, Dicle Üniversitesi bünyesindeki Fakültelerde iktisat, tıp, diş hekimliği, sağlık yönetimi, işletme, mimarlık ve Çağdaş Türk Lehçeleri bölümlerinde okuyan öğrencilerin kredi kartı kullanımlarına ilişkin tabloyu ortaya koymaktır. Bu çalışma da öğrencilerin demografik bilgilerine, sosyo-ekonomik durumlarına ve öğrencilerin kredi kartı kullanıp kullanmadıkları incelenmiştir. Araştırmada öğrencilerin kredi kartı sahipliği, bireysel kart ve ek kart durumları, harcama alışkanlıkları, kartın öğrencilerdeki işlevi, ödemelerin düzenli olup olmadığı, kart kullanımından duydukları memnuniyete ilişkin bazı değişkenler demografik bilgileri ile birlikte ele alınmış ve aralarındaki ilişki incelenerek durum tespiti yapılması amaçlanmıştır. Araştırma ile elde edilecek verilerin finans sektöründe hizmet veren firmaların, kurum ve kuruluşların müşteri profillerinin belirlenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

3.1.2 Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın hipotezleri şu şekildedir;

- H_0: Öğrencilerin demografik değişkenleri ile kredi kartı kullanımları arasında ilişki yoktur.

- H_1: Öğrencilerin demografik değişkenleri ile kredi kartı kullanımları arasında ilişki vardır.

Araştırma sonucuna karar verebilmek için p (olasılık) değerine bakılır. p>.05 olduğundan H_0 kabul edilir, p<.05 ise H_1 kabul edilir. Buna göre öğrencilerin demografik değişkenleri ile kredi kartı kullanımları arasında ilişki olup olmadığına karar verilir.

- H_0: Öğrencilerin sosyo-ekonomik özellikleri ile kredi kartı kullanımları arasında ilişki vardır.

- H_1: Öğrencilerin sosyo-ekonomik özellikleri ile kredi kartı kullanımları arasında ilişki yoktur.

Araştırma sonucuna karar verebilmek için p (olasılık) değerine bakılır. p>.05 olduğunda H_0 reddedilir, p<.05 ise H_1 kabul edilir. Buna göre öğrencilerin sosyo-ekonomik özellikleri ile kredi kartı kullanımları arasında ilişki olup olmadığına karar verilir.

3.2 YÖNTEM

3.2.1 Araştırmanın Yöntemi ve Veri Toplama Araçlarının Hazırlanması

Dicle Üniversitesinde örgün eğitimde okumakta olan ve farklı bölümlerde eğitim öğretimine devam eden öğrencilerin kredi kartı kullanımına yönelik harcamaları ve bu harcamaların niteliğinin ve özelliklerinin çeşitli demografik değişkenlere göre (cinsiyet, gelir vb.) farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada nicel yöntemler tercih edilmiştir. Nicel yöntemlerle yürütülen bu araştırma katılımcılardan form ve anket yoluyla topladığı verileri istatistiksel olarak analiz etmesiyle sürdürülmüştür.

Araştırma verileri katılımcıların dolduracağı iki bölümlü bir anket formu yoluyla toplanmıştır. Anketin birinci bölümü, öğrencilerin bazı demografik özelliklerini tespit etmek amacıyla hazırlanan sorulardan (bölüm, yaş, cinsiyet, aylık gelir, eğitim düzeyi, medeni durumu, ikamet yerleri) ve öğrencilerin aylık ortalama harcama, kredi kartına sahiplik durumu varsa kart limiti, sahip olunan kredi kartı sayısı, ödeme yöntemleri gibi değişkenlerin yer aldığı diğer grup sorulardan oluşmaktadır. Anketin ikinci kısmında ise, kredi kartı kullanan öğrencilerin 25

maddelik 5'li likert tipi ölçüm sorularıyla kredi kartı kullanımlarına yönelik harcamaları ile ilgili görüşlerinin ölçülmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

3.2.2 Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın genel evreni Türkiye genelinde öğrenim gören üniversite öğrencileri olup, araştırma evrenini ise Dicle Üniversitesinde tıp, mimarlık, işletme, sağlık yönetimi, iktisat, çağdaş Türk Lehçeleri ve diş hekimliği bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise araştırma evrenini oluşturan bölümlerde eğitim öğretimine devam eden 18 yaş üzeri, 414 kız ve erkek öğrenci oluşturmaktadır.

3.3 KULLANILAN İSTATİKSEL YÖNTEMLER

Araştırmada öğrencilerin okumakta oldukları bölümleri, aylık gelirleri ve ikamet yerleri bağımsız değişkenler olarak ele alınıp Ki-Kare Testi uygulanmıştır. Bağımsız değişkenler arasında anlamlı farklılıkların olup olmadığı tespit edilmiştir. Araştırma verilerinin istatistikleri için SPSS 25 paket programından yararlanılmış ve aşağıda belirtilen analizler gerçekleştirilmiştir.

- **Frekans Tablosu**
- **Ki-Kare Testi**
- **Çapraz Tablo**

3.4 BULGULAR

Araştırmanın bulgular bölümü 2 başlıkta ele alınmıştır. Birinci başlıkta, araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin demografik özellerine yer verilmiştir. İkinci başlıkta, en sık kullanılan ve güvenilir bir ölçek olan 5'li likert ölçeğiyle hazırlanan sorulara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

3.4.1 Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 3.1'e göre, ankete katılan toplam öğrenci sayısı 414 olup, erkek öğrenci sayısı 176 iken, kız öğrenci sayısı 238'dir. Buna göre kız öğrencilerin %57.5'lik gibi yarıdan fazla bir yüzde ile katılım sağladığı görülmektedir.

Tablo 3.1: Cinsiyet

	Frekans	Oran	Kümülâtif Oran
Erkek	176	42.5	
Kız	238	57.5	42.5
Toplam	414	100.0	100.0

Tablo 3.22ye göre, ankete katılan 414 öğrenciden 335'i 21-30 yaşındaki öğrencilerden oluşmaktadır. Bu yaştakilerin oranı %80.9 iken 18-20 yaş katılımcıların (ya da öğrencilerin) oranı %17.1, 30 ve üzeri yaştaki katılımcıların oranı ise %1,9 olarak belirlenmiştir.

Tablo 3.2: Yaş

	Frekans	Oran	Kümülatif Oran
18-20	71	17.1	
21-30	335	80.9	17.1
30 ve üzeri	8	1.9	98.1
Toplam	414	100.0	100.0

Tablo 3.3'e göre, %5.6'sını tıp öğrencisi oluşturmaktadır. %16.7'sini mimarlık fakültesi öğrencisi oluşturmaktadır. 17.1'ini işletme fakültesi öğrencisi oluşturmaktadır. %4.3'ünü sağlık yönetimi bölümü öğrencisi oluşturmaktadır. 136 öğrenci iktisat bölümü öğrencisini oluşturmakta olup %32.9'luk bir payla en çok öğrenciyi kapsamaktadır. 28 öğrenci ise çağdaş Türk lehçeleri öğrencilerini oluşturmaktadır. Öğrencilerin 69'u da diş hekimliği fakültesi öğrencisini oluşturmaktadır. Bu tabloya göre iktisat öğrencileri pasta diliminin en büyük payını oluştururken sağlık yönetimi öğrencileri en az payı oluşturmaktadır.

Tablo 3.3: Bölüm

	Frekans	Oran	Kümülatif Oran
Tıp	23	5.6	
Mimarlık	69	16.7	5.6
İşletme	71	17.1	22.2
Sağlık Yönetimi	18	4.3	39.4
İktisat	136	32.9	43.7
Çağdaş Türk Leh.	28	6.8	76.6
Diş	69	16.7	83.3
Toplam	414	100.0	100.0

Tablo 3.4'e göre, 414 öğrencinin 69'u 1. Sınıf, %4.3'ü 2.sınıf, %39.9'u 3.sınıf, %33.6'sı 4.sınıf ve %5.6'sı ise 5.sınıf öğrencilerini oluşturmaktadırlar. En az 18 kişi ile 2 sınıf öğrencilerini, en çok da 165 kişi ile 3 sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Tablo 3.4: Sınıf

	Frekans	Oran	Kümülatif Oran
1	69	16.7	
2	18	4.3	16.7
3	165	39.9	21.0
4	139	33.6	60.9
5	23	5.6	94.4
Toplam	414	100.0	100.0

Tablo 3.5'e göre, ankete katılan 414 öğrencinin %52.9'unun aylık geliri 400-500 TL aralığında, %17.9'unun 501-600 TL aralığında, %12.6'sının 601-700 TL aralığında olup %16.7'sinin de 701 TL ve üzeri olarak belirlenmiştir. Tablodan da görüldüğü üzere çoğunluklu olarak ankete katılan öğrencilerin aylık gelirleri 400-500 TL gibi bir bütçe aralığında tespit edilmiştir.

Tablo 3.5: Aylık Gelir

	Frekans	Oran	Kümülatif Oran
400-500	219	52.9	
501-600	74	17.9	52.9
601-700	52	12.6	70.8
701 ve üzeri	69	16.7	83.3
Toplam	414	100.0	100.0

Tablo 3.6'ya göre, öğrencilerin %17.1'ini aylık ortalama harcaması 150-350 TL aralığında olan öğrenciler oluşturmaktadır. Aylık ortalama harcaması 350-550 TL arasında olan öğrenciler, öğrencilerin %37.4'ünü oluşturmaktadır. 78 öğrencinin aylık ortalama harcaması ise 550-750 TL arasındadır. 110 öğrencinin ise aylık ortalama harcaması 750 ve üzeri TL kısmını oluşturmaktadır. Öğrencilerin %37.4'ü 350-550 TL arasında aylık ortalama harcaması kısmını oluşturmuştur. En az payla da %17.1'i de 150-350 TL arasında bir ortalama harcama yapmaktadır.

Tablo 3.6: Aylık Ortalama Harcama

	Frekans	Oran	Kümülatif Oran
150-350	71	17.1	

350-550	155	37.4	17.1
550-750	78	18.8	54.6
750 ve üzeri	110	26.6	73.4
Toplam	414	100.0	100.0

Tablo 3.7'ye göre, öğrencilerin %66.7'si kredi kartı kullanırken %33.3'ü kredi kartı kullanmamaktadır. Bu durumda öğrencilerin yarısından fazlası kredi kartı kullanmaktadır.

Tablo 3.7: Kredi Kartı Kullanıyor Musunuz?

	Frekans	Oran	Kümülatif Oran
Evet	276	66.7	
Hayır	138	33.3	66.7
Toplam	414	100.0	100.0

Tablo 3.8'e göre, öğrencilerin 166'sı 1 adet, 84'ü 2 adet, 26'sı 3 ve üzeri adet kredi kartı kullanmaktadır. Bir adet kredi kartı kullananlar öğrencilerin %40.1'ini oluştururken, %20.3'ü de iki adet kredi kartı kullanmakta ve en az payla da 3 ve üzeri adet kredi kartı kullanan öğrenciler %6.3'ünü oluşturmaktadır. %33.3' ü de (138) kişi kredi kartı kullanmayanların sayılarını ifade etmektedir.

Tablo 3.8: Kaç Adet Kredi Kartınız Var?

	Frekans	Oran	Kümülatif Oran
1	166	40.1	
2	84	20.3	60.1
3 ve üzeri	26	6.3	90.6
Toplam	276	66.7	100.0
Missing 0	138	33.3	
Toplam	414	100.0	

Tablo 3.9'a göre, araştırmaya katılan öğrencilerden 87'sinin kredi kartlarının kendi bireysel kartları olmadıkları aile fertlerinin herhangi birilerinden ek kart oldukları belirlenmiştir. 189'unun da ek kart kullanmadıkları tespit edilmiştir.

Tablo 3.9: Kredi Kartınız Ek Kart Mı?

	Frekans	Oran	Kümülatif Oran
Evet	87	21.0	
Hayır	189	45.7	31.5
Toplam	276	66.7	100.0
Missing 0	138	33.3	

Toplam	414	100.0	

Tablo 3.10'a göre, araştırmaya katılan öğrencilerden kredi kartı kullanan öğrencilerin 391'i bekar iken, 15'i nişanlı ve 8'i de evli olmaktadır. Bekar öğrenciler %94.4 ile en fazla bölümü oluştururken, %1.9'luk kısmı da evli öğrencilerden oluşmaktadır. Buradan da görüldüğü üzere evli olup da okuyan öğrenci sayısı çok az olmaktadır.

Tablo 3.10: Medeni Hal

	Frekans	Oran	Kümülatif Oran
Bekar	391	94.4	
Nişanlı	15	3.6	94.4
Evli	8	1.9	98.1
Toplam	414	100.0	100.0

Tablo 3.11'e göre, çalışmaya katılan öğrencilerden kredi kartı kullanan öğrencilerin kart limitleri en çok 450-550 TL olup, öğrencilerin %26.8'ini oluşturmaktadır. En az %3.1'i de 250-350 TL arasında kart limitleri oldukları belirlenmiştir. 138 öğrencinin de(%33.3) kart kullanmadıkları gösterilmiştir.

Tablo 3.11: Kredi Kartı Limitiniz

	Frekans	Oran	Kümülatif Oran
250-350	13	3.1	
350-450	42	10.1	4.7
450-550	111	26.8	19.9
550-650	26	6.3	60.1
650 ve üzeri	84	20.3	69.6
Toplam	276	66.7	100.0
Missing 0	138	33.3	
Toplam	414	100.0	

Tablo 3.12'ye göre, öğrencilerin %59.2'si ailelerinin yanında, %24.6'sı yurtta ve %16.2'si de öğrenci evinde ikamet etmektedir. Yüzdelere bakıldığında öğrenci evlerinde kalan öğrencilerimiz az iken ailelerinin yanında okuyan öğrencilerimiz daha çok olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3.12: Nerede İkamet Ediyorsunuz?

	Frekans	Oran	Kümülatif Oran
Ailemin yanında	245	59.2	
Yurtta	102	24.6	59.2
Öğrenci Evinde	67	16.2	83.8
Toplam	414	100.0	100.0

Tablo 3.13'e göre, ankete katılan öğrencilerden %36.0'ı ATM'den, %3.4'ü bankadan ve %27.3'ü ise internetten ödeme yapmaktadır. Görüldüğü üzere öğrenciler daha çok kredi kartı borçlarını ödeme de internet üzerinden işlemlerini halletmektedir. Araştırmaya katılan ancak kredi kartı kullanmayan 138 kişinin de kredi kartı borçları olmadıkları görülmektedir.

Tablo 3.13: Kredi Kartı Borç Ödeme Biçiminiz

	Frekans	Oran	Kümülatif Oran
ATM	149	36.0	
Banka	14	3.4	54.0
İnternet	113	27.3	59.1
Toplam	276	66.7	100.0
Missing 0	138	33.3	
Toplam	414	100.0	

3.4.2 Katılımcıların Kredi Kartı Kullanım Özelliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 3.14'e göre, öğrencilerin "Kredi kartı ödemelerimi zamanında yapıyorum" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında ikamet yeri açısından anlamlı farklılıklar varken ($p<.05$), bölüm ve aylık gelir açısından anlamlı farklılıklar olmadığı ($p>.05$) görülmektedir. Tabloya 3.14'e göre "Kredi kartı ödemelerimi zamanında yapıyorum" yargısına iktisat bölümü öğrencilerinin %60.4'ü, 701 TL ve üzeri gelire sahip öğrencilerin %58.0'ı 400-500 TL arası gelire sahip öğrencilerin %45.9'u ve ailelerinin yanında kalan öğrencilerin %56.1'i kesinlikle katıldıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrenci evinde kalan öğrencilerin %20.4'ü kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Genel sonuçlara bakıldığında öğrencilerin %50.5'i "Kredi kartı ödemelerimi zamanında yapıyorum" yargısına kesinlikle katılıyorum yanıtını vermişlerdir.

Tablo 3.14: Kredi Kartı Ödemelerimi Zamanında Yapıyorum (%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.319)	Tıp	30.0	40.0	10.0	10.0	10.0	100
	Mimarlık	38.3	34.0	12.8	10.6	4.3	
	İşletme	52.1	22.9	8.3	6.3	10.4	
	Sağlık Yönetimi	50.0	44.4		5.6		
	İktisat	60.4	15.4	9.9	5.5	8.8	
	Çağdaş Türk Lehç	58.3	8.3	16.7	16.7		
	Diş Hekimliği	44.0	24.0	18.0	6.0	8.0	
Aylık Gelir (p=0.483)	400-500 TL	45.9	24.8	12.0	9.0	8.3	
	501-600 TL	51.9	29.6	7.3	5.6	5.6	
	601-700 TL	53.8	23.1	7.7	2.6	12.8	
	701 TL ve üzeri	58.0	16.0	16.0	8.0	2.0	
İkamet Yeri (p=0.008)	Aile Yanı	56.1	21.9	10.3	5.2	6.5	
	Yurt	50.0	31.9	6.9	5.6	5.6	
	Öğrenci Evi	32.7	18.4	20.4	16.3	12.2	
	Toplam	50.5	23.9	11.2	7.2	7.2	

Tablo 3.15'e göre, öğrencilerin "Alışveriş yaparken peşin fiyat ile taksitli fiyat arasındaki farka dikkat ederim" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında bölüm, aylık gelir ve ikamet yeri açısından anlamlı farklılıklar olmadığı ($p>.05$) görülmektedir. Çalışmaya göre, "Alışveriş yaparken peşin fiyat ile taksitli fiyat arasındaki farka dikkat ederim" yargısına Çağdaş Türk lehçeleri bölümü öğrencilerinin %58.4'ü, 601-700 TL arasındaki gelire sahip olan öğrencilerin %53.1'i ve yurtta kalan öğrencilerin 52.8'i kesinlikle katıldıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca aylık geliri 501-600 TL olan öğrencilerin %13.0'ı kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Genel sonuçlara bakıldığında öğrencilerin %46.0'ı "Alışveriş yaparken peşin fiyat ile taksitli fiyat arasındaki farka dikkat ederim" yargısına kesinlikle katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 3.15: Alışveriş Yaparken Peşin Fiyat İle Taksitli Fiyat Arasındaki Farka Dikkat Ederim (%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.243)	Tıp	30.0	20.0	30.0	10.0	10.0	100
	Mimarlık	38.3	17.0	14.9	23.4	6.4	
	İşletme	45.8	29.2	4.2	10.4	10.4	
	Sağlık Yönetimi	27.8	38.9	22.1	5.6	5.6	
	İktisat	54.9	20.9	7.7	8.8	7.7	
	Çağdaş Türk Leh.	58.4	25.0		8.3	8.3	
	Diş Hekimliği	44.0	22.0	18.0	12.0	4.0	
Aylık Gelir (p=0.240)	400-500 TL	48.2	19.5	13.5	12.8	6.0	
	501-600 TL	38.9	35.2	7.4	5.5	13.0	
	601-700 TL	53.1	23.1	12.8	7.7	3.3	
	701 TL ve üzeri	44.0	20.0	10.0	20.0	6.0	
İkamet Yeri (p=0.342)	Aile Yanı	45.8	23.2	11.6	12.3	7.1	
	Yurt	52.8	26.5	6.9	6.9	6.9	
	Öğrenci Evi	36.7	18.4	18.4	18.4	8.1	
	Toplam	46.0	23.2	11.6	12.0	7.2	

Tablo 3.16'ya göre, öğrencilerin "Harcamalarımı taksitlendiriyorum" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında bölüm, aylık gelir ve ikamet yeri arasında anlamlı farklılıklar olmadığı ($p>.05$) görülmektedir. Tabloya göre, "Harcamalarımı taksitlendiriyorum" yargısına %33.4'lük payla Çağdaş Türk lehçeleri bölümünde okuyan öğrenciler, geliri 701 ve üzeri TL olan öğrenciler %22.0'lık payla ve aile yanında yaşayan öğrenciler %20.0 payla kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca sağlık yönetimi bölümü okuyan öğrenciler %33.3'lük payla da katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Tablo 3.16'ya göre, öğrencilerin %31.5'i bu yargıya katıldıklarını %10.5'i de kesinlikle katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 3.16: Harcamalarımı Taksitlendiriyorum(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam

Bölüm (p=0.628)	Tıp	20.0	40.0	20.0	10.0	10.0	100
	Mimarlık	21.3	40.4	14.9	19.1	4.3	
	İşletme	14.5	29.2	12.5	31.3	12.5	
	Sağlık Yönetimi	5.6	33.3	16.7	33.3	11.1	
	İktisat	18.6	25.3	19.8	25.3	11.0	
	Çağdaş Türk Leh.	33.4	8.3	25.0	8.3	25.0	
	Diş Hekimliği	12.0	40.0	14.0	24.0	10.0	
Aylık Gelir (p=0.684)	400-500 TL	18.0	32.4	13.5	24.8	11.3	
	501-600 TL	11.1	35.2	14.8	31.5	7.4	
	601-700 TL	15.4	28.2	23.1	17.9	15.4	
	701 TL ve üzeri	22.0	28.0	22.0	20.0	8.0	
İkamet Yeri (p=0.316)	Aile Yanı	20.0	29.7	17.4	23.2	9.7	
	Yurt	16.6	26.4	13.9	29.2	13.9	
	Öğrenci Evi	8.2	44.9	18.3	20.4	8.2	
	Toplam	17.0	31.5	16.7	24.3	10.5	

Tablo 3.17'e göre, öğrencilerin "Kredi kartı harcamalarımı en çok giyim üzerine yaparım" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında bölüm, aylık gelir ve ikamet yeri arasında anlamlı farklılıklar olmadığı ($p>.05$) görülmektedir. Tabloya göre, "Kredi kartı harcamalarımı en çok giyim üzerine yapıyorum" yargısına, %43.8'lik bir pay ile işletme bölümünde okuyan öğrenciler kesinlikle katıldıklarını söylemişlerdir. %33.3'lük payla da geliri 501-600 TL olan ve %32.0'lık payla yurtta kalan öğrenciler, kesinlikle katıldıklarını belirtirken aksi halde %33.4'lük bir payla Çağdaş Türk Lehçeleri bölümünde okuyan öğrenciler kesinlikle katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Toplam tabloya baktığımızda öğrencilerin %29.0'ı bu yargıya katıldıklarını, %8.7'si de kesinlikle katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 3.17: Kredi Kartı Harcamalarımı En Çok Giyim Üzerine Yaparım(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm	Tıp	10.0	40.0	20.0	10.0	20.0	100

(p=0.147)	Mimarlık	21.3	31.8	21.3	12.8	12.8	
	İşletme	43.8	22.9	25.0	8.3		
	Sağlık Yönetimi	33.3	27.8	11.1	16.7	11.1	
	İktisat	29.7	30.8	17.6	14.3	7.6	
	Çağdaş Türk Leh	25.0	8.3	25.0	8.3	33.4	
	Diş Hekimliği	20.0	32.0	30.0	12.0	6.0	
Aylık Gelir (p=0.175)	400-500 TL	27.8	25.6	22.6	12.8	11.2	
	501-600 TL	33.3	31.5	24.1	7.4	3.7	
	601-700 TL	20.5	25.6	28.2	10.3	15.4	
	701 TL ve üzeri	30.0	38.0	12.0	18.0	2.0	
İkamet Yeri (p=0.224)	Aile Yanı	31.0	28.4	21.3	12.3	7.0	
	Yurt	32.0	30.6	22.2	8.3	6.9	
	Öğrenci Evi	14.3	28.6	22.4	18.4	16.3	
	Toplam	28.3	29.0	21.7	12.3	8.7	

Tablo 3.18'e göre, öğrencilerin "Kredi kartı harcamalarımı en çok seyahatlerde kullanırım" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında bölüm açısından anlamlı farklılıklar varken ($p<.05$), ikamet yeri ve aylık gelir açısından anlamlı farklılıklar olmadığı ($p>.05$) görülmektedir. Tabloya göre "Kredi kartı harcamalarımı en çok seyahatlerde kullanırım" yargısına %30.0'lık bir payla tıp okuyan öğrenciler kesinlikle katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Aylık geliri 501-600 TL olup %33.3'lük bir paya sahip olan öğrencilerde kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. %32.0'la yurtta kalan öğrenciler de bu yargıya kesinlikle katıldıklarını ifade etmişlerdir. Tablo da toplam sonuçlara baktığımızda öğrencilerin %25.0'ı bu yargıya kararsız oldukları cevabını vermişlerdir.

Tablo 3.18: Kredi Kartı Harcamalarımı En Çok Seyahatlerde Kullanırım (%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam

Bölüm (p=0.012)	Tıp	10.0	10.0	30.0	20.0	30.0	100
	Mimarlık	17.0	12.8	27.7	17.0	25.5	
	İşletme	4.1	16.7	22.9	37.5	18.8	
	Sağlık Yönetimi		11.1	33.3	38.9	16.7	
	İktisat	4.3	12.1	14.3	41.8	27.5	
	Çağdaş Türk Leh	16.7	8.3	58.3		16.7	
	Diş Hekimliği	10.0	22.0	32.0	26.0	10.0	
Aylık Gelir (p=0.175)	400-500 TL	27.8	25.6	22.6	12.8	11.2	
	501-600 TL	33.3	31.5	24.1	7.4	3.7	
	601-700 TL	20.5	25.6	28.2	10.3	15.4	
	701 TL ve üzeri	30.0	38.0	12.0	18.0	2.0	
İkamet Yeri (p=0.224)	Aile Yanı	31.0	28.4	21.3	12.3	7.0	
	Yurt	32.0	30.6	22.2	8.3	6.9	
	Öğrenci Evi	14.3	28.6	22.4	18.4	16.3	
	Toplam	8.0	14.4	25.0	31.2	21.4	

Tablo 3.19'a göre, "Kredi kartı harcamalarımı en çok market alışverişlerinde kullanırım" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında bölüm açısından anlamlı farklılıklar varken ($p<.05$), ikamet yeri ve aylık gelir açısından anlamlı farklılıklar olmadığı ($p>.05$) görülmektedir. Tabloya göre "Kredi kartı harcamalarımı en çok market alışverişlerinde kullanırım" yargısına %41.7'lik bir payla Çağdaş Türk lehçeleri bölümünde okuyan öğrenciler kesinlikle katıldıklarını ifade etmişlerdir. Aylık geliri 501-600 TL arasında olan öğrencilerde %31.5'lik bir payla kararsız kaldıklarını belirtmişlerdir. Tabloda toplam sonuçlarda öğrencilerin %33.6'sı bu yargıya katıldıklarını, % 25.4'ü ise kararsız kaldıklarını söylemişlerdir.

Tablo 3.19: Kredi Kartı Harcamalarımı En Çok Market Alışverişlerinde Kullanırım(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.006)	Tıp		40.0	20.0	20.0	20.0	100
	Mimarlık	21.3	34.0	21.3	10.6	12.8	
	İşletme	16.7	35.4	14.6	22.9	10.4	
	Sağlık Yönetimi	5.5	22.2	27.8	27.8	16.7	

	İktisat	5.4	37.4	23.1	24.2	9.9	
	Çağdaş Türk Leh	41.7	33.3	16.7	8.3		
	Diş Hekimliği	8.0	28.0	46.0	6.0	12.0	
Aylık Gelir (p=0.744)	400-500 TL	12.8	34.6	21.8	18.0	12.8	
	501-600 TL	3.7	38.9	31.5	18.5	7.4	
	601-700 TL	17.9	25.6	28.3	17.9	10.3	
	701 TL ve üzeri	14.0	32.0	26.0	16.0	12.0	
İkamet Yeri (p=0.243)	Aile Yanı	11.0	31.0	27.0	18.7	12.3	
	Yurt	9.7	37.5	25.0	22.2	5.6	
	Öğrenci Evi	18.4	36.7	20.4	8.2	16.3	
	Toplam	12.0	33.6	25.4	17.8	11.2	

Tablo 3.20'ye göre, "Kredi kartı borcumun tamamını öderim" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında ikamet yeri açısından anlamlı farklılıklar varken ($p<.05$), bölüm ve aylık gelir açısından anlamlı farklılıklar olmadığı ($p>.05$) görülmektedir. Tabloya göre "Kredi kartı borcumun tamamını öderim" yargısına %50'lik bir payla tıp okuyan öğrenciler katıldıklarını ifade etmişlerdir. Aylık geliri 701 TL ve üzeri olanlar %34.0'lik bir oranla kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. %28.6'lık bir payla öğrenci evinde kalan öğrenciler ise kesinlikle katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Tablo 3.20'ye baktığımızda öğrencilerin %29.3'ü bu yargıya kesinlikle katıldıklarını, %17.8'si kararsız olduklarını ve %1.7'si ise kesinlikle katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 3.20: Kredi Kartı Borcumun Tamamını Öderim(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.500)	Tıp	40.0	50.0			10.0	
	Mimarlık	23.4	12.8	25.5	21.3	17.0	
	İşletme	31.3	20.8	12.5	22.9	12.5	
	Sağlık Yönetimi	27.8	22.2	27.8	11.1	11.1	
	İktisat	34.0	16.5	18.7	14.3	16.5	
	Çağdaş Türk Leh	33.3	16.7	25.0	8.3	16.7	
	Diş Hekimliği	22.0	22.0	12.0	20.0	24.0	
Aylık Gelir (p=0.652)	400-500 TL	27.1	19.5	15.8	17.3	20.3	100
	501-600 TL	29.6	13.0	22.2	20.4	14.8	
	601-700 TL	30.8	28.2	20.5	15.4	5.1	
	701 TL ve üzeri	34.0	18.0	16.0	14.0	18.0	
İkamet Yeri (p=0.012)	Aile Yanı	34.8	22.6	17.4	12.9	12.3	
	Yurt	25.0	16.6	22.2	18.1	18.1	
	Öğrenci Evi	18.4	12.2	12.2	28.6	28.6	
	Toplam	29.3	19.2	17.8	17.0	16.7	

Tablo 3.21'e göre, "Kredi kartı borcumun asgarisini öderim" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz

tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında ikamet yeri, bölüm ve aylık gelir açısından anlamlı farklılıklar olmadığı (p>.05) görülmektedir. Tabloya göre " Kredi kartı borcumun asgarisini öderim" yargısına ikamet yeri yurt olan öğrencilerin %44.4'ü bu yargıya kesinlikle katıldıklarını söylemişlerdir. Sağlık yönetimi öğrencileri ise %22.2'lik bir payla kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Aylık geliri 601-700 TL arasında olan öğrenciler ise %17.9'luk payla kararsız kaldıklarını ifade etmişlerdir. Tablo da ki toplam sonuçlarda öğrencilerin %32.6'sı bu yargıya kesinlikle katıldıklarını ifade ederken, %9.8'si kararsız olduklarını söylemişlerdir.

Tablo 3.21: Kredi Kartı Borcumun Asgarisini Öderim(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.668)	Tıp	10.0	30.0		40.0	20.0	100
	Mimarlık	36.2	29.8	14.9	12.8	6.3	
	İşletme	33.3	31.3	12.5	16.7	6.2	
	Sağlık Yönetimi	33.3	33.3	5.6	5.6	22.2	
	İktisat	35.2	29.7	6.5	14.3	14.3	
	Çağdaş Türk Leh	33.3	33.3	16.7		16.7	
	Diş Hekimliği	28.0	30.0	10.0	14.0	18.0	
Aylık Gelir (p=0.231)	400-500 TL	36.8	33.8	5.3	11.3	12.8	
	501-600 TL	31.5	29.6	14.8	9.3	14.8	
	601-700 TL	28.2	23.1	17.9	20.5	10.3	
	701 TL ve üzeri	26.0	28.0	10.0	22.0	14.0	
İkamet Yeri (p=0.087)	Aile Yanı	30.3	28.4	10.3	15.5	15.5	
	Yurt	44.4	30.6	4.2	13.9	6.9	
	Öğrenci Evi	22.4	36.8	16.3	10.2	14.3	
	Toplam	32.6	30.5	9.8	14.1	13.0	

Tablo 3.22'ye göre, "Kredi kartımı nakit param olmadığında kullanırım" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında ikamet yeri açısından anlamlı farklılıklar olduğu (p<.05) ancak bölüm ve aylık gelir açısından ise anlamlı farklılıklar olmadığı (p>.05) görülmektedir. Tabloya göre " Kredi kartımı nakit param olmadığında kullanırım" yargısına %40.0'lık bir payla tıp okuyan öğrenciler kararsız kaldıklarını belirtmişlerdir. İkamet yeri yurtta olan öğrenciler ise %55.6'lık büyük bir oranla kesinlikle katıldıklarını söylemişlerdir. Tabloya baktığımızda toplam sonuçlarda öğrencilerin %39.9'u bu yargıya kesinlikle katıldıklarını ifade ederken, %15.2'si kararsız kaldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 3.22: Kredi Kartımı Nakit Param Olmadığında Kullanırım(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.574)	Tıp	20.0	20.0	40.0	10.0	10.0	100
	Mimarlık	46.8	29.8	14.8	4.3	4.3	
	İşletme	45.8	33.3	4.2	10.4	6.3	
	Sağlık Yönetimi	38.9	27.7	16.7	16.7		
	İktisat	36.3	29.7	16.5	13.2	4.3	
	Çağdaş Türk Leh	41.7	41.7		8.3	8.3	
	Diş Hekimliği	38.0	30.0	22.0	4.0	6.0	
Aylık Gelir (p=0.157)	400-500 TL	39.0	34.6	12.8	6.8	6.8	
	501-600 TL	44.4	27.8	16.7	9.3	1.8	
	601-700 TL	25.6	33.4	23.1	17.9		
	701 TL ve üzeri	48.0	20.0	14.0	10.0	8.0	
İkamet Yeri (p=0.049)	Aile Yanı	32.9	32.3	15.5	11.6	7.7	
	Yurt	55.6	26.4	11.1	5.6	1.3	
	Öğrenci Evi	38.8	30.6	20.4	8.2	2.0	
	Toplam	39.9	30.4	15.2	9.4	5.1	

Tablo 3.23'e göre, "Aylık gelirim fazla olsaydı kart limitimi arttırırdım" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında bölüm, aylık gelir ve ikamet yeri açısından ise anlamlı farklılıklar olmadığı ($p>.05$) görülmektedir. Tabloya göre "Aylık gelirim fazla olsaydı kart limitimi arttırırdım" yargısına tıp okuyan öğrenciler %50.0 gibi bir payla kesinlikle katıldıklarını söylemişlerdir. %33.4'lük gibi bir oranla da sağlık yönetimi okuyan öğrenciler kesinlikle katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Aylık geliri 601-700 TL olan öğrenciler ise %25.6'lık bir oranla kararsız kaldıklarını belirtmişlerdir. Tablo da toplam sonuçlara baktığımızda öğrencilerin %31.9'u bu yargıya kesinlikle katıldıklarını belirtirken, %17.8'si kesinlikle katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 3.23: Aylık Gelirim Fazla Olsaydı Kart Limitimi Arttırırdım(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.376)	Tıp	50.0	20.0	10.0	20.0		100
	Mimarlık	46.8	17.0	14.9	8.5	12.8	
	İşletme	27.1	16.6	14.6	27.1	14.6	
	Sağlık Yönetimi	22.2	11.1	11.1	22.2	33.4	
	İktisat	30.8	16.5	17.6	15.3	19.8	
	Çağdaş Türk Leh	41.7	33.3	16.7		8.3	
	Diş Hekimliği	22.0	24.0	18.0	14.0	22.0	
Aylık Gelir (p=0.230)	400-500 TL	32.4	20.3	14.3	15.0	18.0	
	501-600 TL	24.1	16.7	14.8	18.5	25.9	
	601-700 TL	28.3	17.9	25.6	7.7	20.5	
	701 TL ve üzeri	42.0	16.0	14.0	22.0	6.0	
İkamet Yeri (p=0.822)	Aile Yanı	34.8	16.8	16.1	14.2	18.1	
	Yurt	25.0	20.8	19.4	18.1	16.7	
	Öğrenci Evi	32.7	20.4	10.1	18.4	18.4	
	Toplam	31.9	18.5	15.9	15.9	17.8	

Tablo 3.24'e göre, "Kredi kartı öğrencilerin tüketim harcama eğilimlerini arttırır" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında bölüm, aylık gelir ve ikamet yeri açısından ise anlamlı farklılıklar olmadığı (p>.05) görülmektedir. Tabloya göre "Kredi kartı öğrencilerin tüketim harcama eğilimlerini arttırır" yargısına %54.0'lık gibi bir payla aylık geliri 701 TL ve üzeri olanlar kesinlikle katıldıklarını söylemişlerdir. Çağdaş Türk lehçeleri bölümünde okuyan öğrenciler ise %33.4'lük bir payla kararsız kaldıklarını ifade etmişlerdir. %16.6'lık oranla da sağlık yönetimi okuyan öğrenciler kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Toplam da ki sonuçlara baktığımızda öğrencilerin %43.8'i bu yargıya kesinlikle katıldıklarını söylemişlerdir. % 7.7'si ise kesinlikle katılmadıklarını ve %10.5'i de kararsız kaldıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 3.24: Kredi Kartı Öğrencilerin Tüketim Harcama Eğilimlerini Arttırır(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.108)	Tıp	50.0	20.0		20.0	10.0	100
	Mimarlık	51.1	19.1	14.9	8.5	6.4	

	İşletme	47.9	35.4	8.3	6.3	2.1	
	Sağlık Yönetimi	33.3	38.9	5.6	5.6	16.6	
	İktisat	48.4	35.2	8.8	3.2	4.4	
	Çağdaş Türk Leh	25.0	25.0	33.4	8.3	8.3	
	Diş Hekimliği	32.0	30.0	10.0	12.0	16.0	
Aylık Gelir (p=0.129)	400-500 TL	45.9	36.1	9.0	3.7	5.3	
	501-600 TL	33.3	31.5	9.3	11.1	14.8	
	601-700 TL	38.5	25.6	15.4	12.8	7.7	
	701 TL ve üzeri	54.0	20.0	12.0	8.0	6.0	
İkamet Yeri (p=0.799)	Aile Yanı	47.7	28.4	10.3	7.1	6.5	
	Yurt	41.7	31.9	12.5	5.6	8.3	
	Öğrenci Evi	34.7	36.7	8.2	10.2	10.2	
	Toplam	43.8	30.8	10.5	7.2	7.7	

Tablo 3.25'e göre, "Kredi kartı kullanımından memnunum" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında aylık gelir açısından anlamlı farklılıklar olurken ($p<.05$), bölüm ve ikamet yeri açısından ise anlamlı farklılıklar olmadığı ($p>.05$) görülmektedir. Tabloya göre "Kredi kartı kullanımından memnunum" yargısına %50.0 gibi bir oranla tıp okuyan öğrenciler katıldıklarını söylemişlerdir. İktisat okuyan öğrenciler ise %18.7'lik bir payla kesinlikle katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Sağlık yönetimi öğrencileri ise %38.9 gibi bir oranla kararsız kaldıklarını belirtmişlerdir. Tablo da toplam sonuçlara bakıldığında öğrencilerin %30.8'i bu yargıya katıldıklarını belirtirken %26.1'i de kararsız kaldıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 3.25: Kredi Kartı Kullanımından Memnunum(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.246)	Tıp	30.0	50.0	10.0	10.0		100
	Mimarlık	31.9	31.9	23.5	10.6	2.1	
	İşletme	25.0	27.1	16.7	14.5	16.7	
	Sağlık Yönetimi	27.8	27.8	38.9		5.5	
	İktisat	17.6	29.7	29.7	4.3	18.7	
	Çağdaş Türk Leh	33.3	16.8	33.3	8.3	8.3	

	Diş Hekimliği	16.0	36.0	28.0	6.0	14.0	
Aylık Gelir (p=0.017)	400-500 TL	20.3	27.8	27.8	9.8	14.3	
	501-600 TL	11.1	37.0	33.4		18.5	
	601-700 TL	35.9	35.9	20.5	5.1	2.6	
	701 TL ve üzeri	32.0	28.0	18.0	12.0	10.0	
İkamet Yeri (p=0.866)	Aile Yanı	26.5	30.3	23.9	7.7	11.6	
	Yurt	18.1	33.3	26.4	8.3	13.9	
	Öğrenci Evi	18.4	28.6	32.7	6.0	14.3	
	Toplam	22.8	30.8	26.1	7.6	12.7	

Tablo 3.26'ya göre, "Aylık alışveriş faiz oranından haberim var" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında ikamet yeri açısından anlamlı farklılıklar olurken ($p<.05$), bölüm ve aylık gelir açısından ise anlamlı farklılıklar olmadığı ($p>.05$) görülmektedir. Tabloya göre "Aylık alışveriş faiz oranından haberim var" yargısına tıp okuyan öğrenciler %40.0'lık bir payla katılmadıklarını ifade etmişlerdir. %41.7 gibi bir oranla da Çağdaş Türk lehçeleri okuyan öğrenciler kararsız kaldıklarını söylemişlerdir. Aylık geliri 601-700 TL olan öğrenciler ise %35.9 ile kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Tabloya baktığımızda toplam da öğrencilerin %24.0'ı bu yargıya kesinlikle katıldıklarını belirtirken, %14.1'i ise kesinlikle katılmadıklarını ifade etmektedirler.

Tablo 3.26: Aylık Alışveriş Faiz Oranından Haberim Var(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.074)	Tıp	20.0	20.0	10.0	40.0	10.0	100
	Mimarlık	34.0	23.5	8.5	19.1	14.9	
	İşletme	27.1	33.3	12.5	20.8	6.3	
	Sağlık Yönetimi	11.1	44.4	27.8	11.1	5.6	
	İktisat	25.3	29.7	18.7	14.3	12.0	
	Çağdaş Türk Leh	25.0	8.3	41.7	8.3	16.7	

	Diş Hekimliği	14.0	22.0	18.0	18.0	28.0	
Aylık Gelir (p=0.246)	400-500 TL	18.0	30.9	15.8	17.3	18.0	
	501-600 TL	24.1	29.6	18.5	18.5	9.3	
	601-700 TL	35.9	30.8	15.4	10.3	7.6	
	701 TL ve üzeri	30.0	14.0	20.0	22.0	14.0	
İkamet Yeri (p=0.001)	Aile Yanı	25.8	25.8	20.6	17.5	10.3	
	Yurt	22.2	38.9	15.3	13.9	9.7	
	Öğrenci Evi	20.4	16.3	8.2	22.4	32.7	
	Toplam	24.0	27.5	17.0	17.4	14.1	

Tablo 3.27'ya göre, "Kredi kartının taksitlendirme özelliğini seviyorum" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında bölüm, aylık gelir ve ikamet yeri açısından anlamlı farklılıklar olmadığı (p>.05) görülmektedir. Tabloya göre "Kredi kartının taksitlendirme özelliğini seviyorum" yargısına Çağdaş Türk lehçeleri bölümünde okuyan öğrencilerin %41.7'si kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. %20.0 gibi bir oranla da tıp okuyan öğrenciler kararsız kaldıklarını ifade etmişlerdir. Aylık geliri 501-600 TL arasında olan öğrenciler %14.8 gibi bir payla da kesinlikle katılmadıklarını söylemişlerdir. Tablo da toplam sonuçlara baktığımızda öğrencilerin %13.8'i bu yargıya kararsız kaldıklarını ifade etmektedirler.

Tablo 3.27: Kredi Kartının Taksitlendirme Özelliğini Seviyorum(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.705)	Tıp	30.0	40.0	20.0		10.0	
	Mimarlık	29.8	34.0	19.1	12.8	4.3	
	İşletme	27.1	35.4	6.2	16.7	14.6	
	Sağlık Yönetimi	33.3	44.5	11.1	11.1		
	İktisat	33.0	38.5	13.2	4.3	11.0	
	Çağdaş Türk Leh	41.7	33.3	16.7		8.3	
	Diş Hekimliği	20.0	40.0	16.0	12.0	12.0	
Aylık Gelir (p=0.682)	400-500 TL	28.6	40.6	12.8	9.0	9.0	100
	501-600 TL	22.2	44.5	11.1	7.4	14.8	
	601-700 TL	33.3	33.3	18.0	7.7	7.7	
	701 TL ve üzeri	36.0	26.0	16.0	14.0	8.0	
İkamet Yeri (p=0.320)	Aile Yanı	31.6	36.1	12.3	7.7	12.3	
	Yurt	26.4	43.1	18.1	9.7	2.7	
	Öğrenci Evi	26.5	34.8	12.2	14.3	12.2	
	Toplam	29.3	37.7	13.8	9.4	9.8	

Tablo 3.28'e göre, "Kredi kartı ödeme kolaylığı sağlar" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında bölüm, aylık gelir ve

ikamet yeri açısından anlamlı farklılıklar olmadığı (p>.05) görülmektedir. Tabloya göre "Kredi kartı ödeme kolaylığı sağlar" yargısına %51.3 gibi bir oranla aylık geliri 601-700 TL arasında olan öğrenciler kesinlikle katıldıklarını ifade etmişlerdir. Öğrenci evinde ikamet eden öğrenciler ise %22.4 gibi bir oranla kararsız olduklarını söylemişlerdir. %22.2 gibi bir payla sağlık yönetimi bölümünde okuyan öğrenciler ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tablo 3.28'e baktığımızda toplam sonuçlarda öğrencilerin % 37.0'ı katıldıklarını belirtirken, %7.2'si kesinlikle katılmadıklarını belirtmektedirler.

Tablo 3.28: Kredi Kartı Ödeme Kolaylığı Sağlar(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.894)	Tıp	40.0	50.0	10.0			100
	Mimarlık	31.9	29.8	21.3	10.6	6.4	
	İşletme	35.4	37.5	14.6	8.3	4.2	
	Sağlık Yönetimi	16.7	38.9	11.1	11.1	22.2	
	İktisat	33.0	38.5	17.6	4.3	6.6	
	Çağdaş Türk Leh	41.7	33.3	16.7		8.3	
	Diş Hekimliği	30.0	38.0	16.0	8.0	8.0	
Aylık Gelir (p=0.494)	400-500 TL	27.8	42.9	15.0	6.8	7.5	
	501-600 TL	27.8	37.0	18.5	9.3	7.4	
	601-700 TL	51.3	25.6	15.4	2.6	5.1	
	701 TL ve üzeri	34.0	30.0	20.0	8.0	8.0	
İkamet Yeri (p=0.312)	Aile Yanı	33.5	39.5	13.5	5.8	7.7	
	Yurt	30.6	37.5	19.4	4.2	8.3	
	Öğrenci Evi	30.6	28.6	22.4	14.3	4.1	
	Toplam	32.2	37.0	16.7	6.9	7.2	

Tablo 3.29'a göre, "Kredi kartının faiz yüküne dikkat ediyorum" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında ikamet yeri açısından anlamlı farklılıklar olduğu (p<.05) ,bölüm ve aylık gelir açısından anlamlı farklılıklar olmadığı (p>.05) görülmektedir. Tabloya göre "Kredi kartının faiz yüküne dikkat ediyorum" yargısına Çağdaş Türk lehçeleri bölümünde okuyan öğrencilerin %41.7 ile kesinlikle katıldıklarını ifade etmişlerdir. %20.0 gibi bir oranla da diş hekimliği bölümünde okuyan öğrenciler kesinlikle katılmadıklarını belirtirken, yine diş hekimliği bölümünde okuyan öğrenciler %26.0 ile kararsız olduklarını söylemişlerdir. Tablo da toplam sonuçlara bakıldığında, öğrencilerin %33.3'ü bu yargıya katıldıklarını, %10.1'i de kesinlikle katılmadıklarını belirtmektedirler.

Tablo 3.29: Kredi Kartının Faiz Yüküne Dikkat Ediyorum(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.182)	Tıp	30.0	30.0	20.0	20.0		100
	Mimarlık	25.5	38.3	17.0	14.9	4.3	
	İşletme	35.4	27.1	8.3	16.7	12.5	
	Sağlık Yönetimi	33.3	33.3	16.7	11.1	5.6	
	İktisat	34.1	38.5	12.0	7.7	7.7	
	Çağdaş Türk Leh	41.7	16.7	16.7	8.2	16.7	
	Diş Hekimliği	10.0	30.0	26.0	14.0	20.0	
Aylık Gelir (p=0.195)	400-500 TL	27.8	35.3	15.8	11.3	9.8	
	501-600 TL	20.4	38.9	14.8	7.4	18.5	
	601-700 TL	35.9	33.3	10.3	12.8	7.7	
	701 TL ve üzeri	34.0	22.0	20.0	20.0	4.0	
İkamet Yeri (p=0.017)	Aile Yanı	31.6	33.5	14.2	12.3	8.4	
	Yurt	34.7	34.7	16.7	5.6	8.3	
	Öğrenci Evi	10.2	30.6	18.4	22.4	18.4	
	Toplam	28.7	33.3	15.6	12.3	10.1	

Tablo 3.30'a göre, "Kredi kartıyla internetten alışveriş yapıyorum" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında bölüm, aylık gelir ve ikamet yeri açısından anlamlı farklılıklar olmadığı (p>.05) görülmektedir. Tabloya göre "Kredi kartıyla internetten alışveriş yapıyorum" yargısına aylık geliri 701 TL ve üzeri olan öğrenciler %54.0 gibi bir oranla kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Çağdaş Türk lehçeleri bölümünde okuyan öğrenciler %25.0 oranında kararsız kaldıklarını ifade etmişlerdir. Sağlık yönetimi bölümünde okuyan öğrencilerin %22.2'si ise bu yargıya kesinlikle katılmadıklarını söylemişlerdir. Tablo da toplam sonuçlara bakıldığında, öğrencilerin %37.0'ı "Kredi kartıyla internetten alışveriş yapıyorum" yargısına kesinlikle katıldıklarını, %9.8'i ise kararsız kaldıklarını ifade etmektedirler.

Tablo 3.30: Kredi Kartıyla İnternetten Alışveriş Yapıyorum(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.561)	Tıp	40.0	40.0	10.0	10.0		100
	Mimarlık	36.2	40.4	10.6	4.3	8.5	
	İşletme	39.6	25.0	6.2	18.8	10.4	
	Sağlık Yönetimi	27.8	22.2	5.6	22.2	22.2	
	İktisat	36.3	28.6	9.8	12.1	13.2	
	Çağdaş Türk Leh	33.4	25.0	25.0	8.3	8.3	
	Diş Hekimliği	40.0	34.0	10.0	2.0	14.0	
Aylık Gelir (p=0.104)	400-500 TL	32.2	30.8	9.8	12.0	15.0	
	501-600 TL	25.9	35.2	13.0	16.7	9.2	

	601-700 TL	46.2	33.3	5.1	2.6	12.8	
	701 TL ve üzeri	54.0	24.0	10.0	6.0	6.0	
İkamet Yeri (p=0.921)	Aile Yanı	38.1	30.3	9.0	9.7	12.9	
	Yurt	30.6	33.3	11.1	13.9	11.1	
	Öğrenci Evi	42.9	28.6	10.2	8.1	10.2	
	Toplam	37.0	30.7	9.8	10.5	12.0	

Tablo 3.31'e göre, "Kredi kartımla eğitim ödemelerimi yapıyorum" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında bölüm açısından anlamlı farklılık ($p<.05$) varken, aylık gelir ve ikamet yeri açısından anlamlı farklılıklar olmadığı ($p>.05$) görülmektedir. Tabloya göre "Kredi kartımla eğitim ödemelerimi yapıyorum" yargısına %41.1 ile aylık geliri 601-700 TL olan öğrenciler kesinlikle katıldıklarını ifade etmişlerdir. Tıp okuyan öğrencilerin %30.0'u da bu yargıya kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Çağdaş Türk lehçeleri bölümünde okuyan öğrencilerin %33.3'ü ise kararsız kaldıklarını söylemişlerdir. Tablo da ki toplam sonuçlara bakıldığında, öğrencilerin %27.5'i bu yargıya katıldıklarını ifade etmişlerdir. %13.0'ı ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 3.31: Kredi Kartımla Eğitim Ödemelerimi Yapıyorum(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.026)	Tıp		20.0		50.0	30.0	
	Mimarlık	31.9	27.7	21.3	8.5	10.6	
	İşletme	33.3	20.8	18.8	22.9	4.2	
	Sağlık Yönetimi	22.2	22.2	22.2	16.7	16.7	
	İktisat	26.4	26.4	15.4	20.8	11.0	
	Çağdaş Türk Leh	25.0	33.3	33.3		8.4	
	Diş Hekimliği	14.0	38.0	12.0	12.0	24.0	
Aylık Gelir (p=0.340)	400-500 TL	24.8	27.9	16.5	16.5	14.3	100
	501-600 TL	20.4	31.5	18.5	13.0	16.6	
	601-700 TL	41.1	17.9	12.8	15.4	12.8	
	701 TL ve üzeri	18.0	30.0	20.0	26.0	6.0	
İkamet Yeri (p=0.168)	Aile Yanı	24.5	29.0	18.1	17.4	11.0	
	Yurt	33.3	29.2	12.5	12.5	12.5	
	Öğrenci Evi	14.3	20.4	20.4	24.5	20.4	
	Toplam	25.0	27.5	17.0	17.5	13.0	

Tablo 3.32'e göre, "Kredi kartı alışverişlerimde daha dikkatli oluyorum" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında bölüm, aylık gelir ve ikamet yeri açısından anlamlı farklılıklar olmadığı ($p>.05$)

görülmektedir. Tabloya göre "Kredi kartı alışverişlerimde daha dikkatli oluyorum" yargısına bölümü iktisat olan öğrenciler %45.1 ile kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Diş hekimliği bölümünde okuyan öğrencilerin %34.0'ü kararsız kaldıklarını söylemişlerdir. Çağdaş Türk lehçeleri bölümünde okuyan öğrencilerin %16.7'si kesinlikle katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Toplam değerlere bakıldığında, öğrencilerin %33.4'ü bu yargıya kesinlikle katıldıklarını belirtirken, %8.3'ü ise kesinlikle katılmadıklarını söylemektedirler.

Tablo 3.32: Kredi Kartı Alışverişlerimde Daha Dikkatli Olurum(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.085)	Tıp	10.0	50.0	10.0	30.0		100
	Mimarlık	34.0	27.7	21.3	6.4	10.6	
	İşletme	35.4	25.0	16.7	10.4	12.5	
	Sağlık Yönetimi	22.2	38.9	22.2	5.6	11.1	
	İktisat	45.1	27.5	15.4	8.8	3.2	
	Çağdaş Türk Leh	25.0	50.0	8.3		16.7	
	Diş Hekimliği	20.0	28.0	34.0	8.0	10.0	
Aylık Gelir (p=0.209)	400-500 TL	36.1	31.6	15.0	6.0	11.3	
	501-600 TL	22.1	31.5	27.8	9.3	9.3	
	601-700 TL	33.3	30.8	25.6	10.3		
	701 TL ve üzeri	38.0	22.0	20.0	14.0	6.0	
İkamet Yeri (p=0.093)	Aile Yanı	36.8	29.0	15.5	10.3	8.4	
	Yurt	33.3	36.1	20.8	4.2	5.6	
	Öğrenci Evi	22.4	22.4	32.8	10.2	12.2	
	Toplam	33.4	29.7	19.9	8.7	8.3	

Tablo 3.33'e göre, "Nakit ödemeden anında alışveriş imkanı sağlıyor" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan $\chi 2$ testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında bölüm, aylık gelir ve ikamet yeri açısından anlamlı farklılıklar olmadığı ($p>.05$) görülmektedir. Tabloya göre "Nakit ödemeden anında alışveriş imkanı sağlıyor" yargısına %50.0 gibi bir oranla Çağdaş Türk lehçeleri bölümünde okuyan öğrenciler kesinlikle katıldıklarını ifade etmişlerdir. Sağlık yönetimi bölümünde okuyan öğrencilerin %16.7'si kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Diş hekimliği bölümünde okuyan öğrencilerin %28.0'si bu yargıya kararsız kaldıkları söylenmektedir. Tabloda ki toplam değerlere bakıldığında ise, öğrencilerin %35.5'i katıldıklarını, %15.6'sı ise kararsız kaldıklarını belirtmektedirler.

Tablo 3.33: Nakit Ödemeden Anında Alışveriş İmkanı Sağlıyor(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.281)	Tıp	30.0	50.0		10.0	10.0	100
	Mimarlık	40.4	40.4	4.3	6.4	8.5	
	İşletme	39.6	33.3	16.7		10.4	
	Sağlık Yönetimi	22.1	27.8	16.7	16.7	16.7	
	İktisat	35.2	34.1	16.5	4.3	9.9	
	Çağdaş Türk Leh	50.0	41.7	8.3			
	Diş Hekimliği	26.0	34.0	28.0	4.0	8.0	
Aylık Gelir (p=0.066)	400-500 TL	32.3	37.6	18.0	2.3	9.8	
	501-600 TL	22.2	35.2	18.5	9.3	14.8	
	601-700 TL	43.6	30.8	7.7	10.2	7.7	
	701 TL ve üzeri	48.0	34.0	12.0	2.0	4.0	
İkamet Yeri (p=0.248)	Aile Yanı	38.1	36.8	12.9	4.5	7.7	
	Yurt	29.2	34.7	22.2	1.4	12.5	
	Öğrenci Evi	32.7	32.7	14.2	10.2	10.2	
	Toplam	34.8	35.5	15.6	4.7	9.4	

Tablo 3.34'e göre, "Kredi kartı param yokken alışveriş imkanı sağlıyor" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında bölüm, aylık gelir ve ikamet yeri açısından anlamlı farklılıklar olmadığı ($p>.05$) görülmektedir. Tabloya göre "Kredi kartı param yokken alışveriş imkanı sağlıyor" yargısına işletme bölümünde okuyan öğrencilerin %56.3'ü kesinlikle katıldıklarını ifade etmişlerdir. Öğrenci evinde kalan öğrencilerin %12.2'si ise kararsız kaldıklarını belirtmişlerdir. %20.0 gibi bir oranla da tıp okuyan öğrenciler bu yargıya kesinlikle katılmadıklarını söylemişlerdir. Tablo da toplam değer sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin "Kredi kartı param yokken alışveriş imkanı sağlıyor" yargısına %43.1'i kesinlikle katıldıklarını ifade ederken, %4.0'ı kesinlikle katılmadıklarını belirtmektedirler.

Tablo 3.34: Kredi Kartı Param Yokken Alışveriş İmkanı Sağlıyor(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.287)	Tıp	30.0	50.0			20.0	100
	Mimarlık	49.0	31.9	14.9	2.1	2.1	
	İşletme	56.3	33.3	2.1	6.2	2.1	
	Sağlık Yönetimi	33.3	44.5	11.1	11.1		
	İktisat	42.9	40.7	7.6	4.4	4.4	
	Çağdaş Türk Leh	41.7	50.0	8.3			

	Diş Hekimliği	32.0	52.0	6.0	4.0	6.0	
Aylık Gelir (p=0.072)	400-500 TL	40.6	45.1	7.5	3.8	3.0	
	501-600 TL	29.6	55.6	3.7	7.4	3.7	
	601-700 TL	53.9	25.6	7.7	5.1	7.7	
	701 TL ve üzeri	56.0	26.0	12.0	2.0	4.0	
İkamet Yeri (p=0.289)	Aile Yanı	41.9	42.6	7.1	3.2	5.2	
	Yurt	45.8	44.4	5.6	4.2		
	Öğrenci Evi	42.9	30.6	12.2	8.2	6.1	
	Toplam	43.1	41.0	7.6	4.3	4.0	

Tablo 3.35'e göre, "Kredi kartı nakit gereksinimini azaltır" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında bölüm, aylık gelir ve ikamet yeri açısından anlamlı farklılıklar olmadığı (p>.05) görülmektedir. Tabloya göre "Kredi kartı nakit gereksinimini azaltır" yargısına Çağdaş Türk lehçeleri bölümünde okuyan öğrencilerin %50'si kesinlikle katıldıklarını ifade etmişlerdir. Diş hekimliği bölümünde okuyan öğrencilerin %18.0'si ise kesinlikle katılmadıklarını söylemişlerdir. Aynı zamanda Çağdaş Türk lehçeleri bölümünde okuyan öğrencilerin %33.4'ü de bu yargıya kararsız kaldıklarını söylemişlerdir. Toplam değerlere bakıldığında öğrencilerin %32.2'si yargıya katıldıklarını belirtirken, %9.1'i kesinlikle katılmadıklarını ifade etmektedirler.

Tablo 3.35: Kredi Kartı Nakit Gereksinimini Azaltır(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.163)	Tıp	30.0	50.0	10.0		10.0	
	Mimarlık	31.9	34.1	19.1	8.5	6.4	
	İşletme	37.5	35.4	12.5	8.3	6.3	
	Sağlık Yönetimi	33.3	38.9	5.6	22.2		
	İktisat	26.4	26.4	20.9	17.6	8.7	
	Çağdaş Türk Leh	50.0	8.3	33.4		8.3	
	Diş Hekimliği	18.0	38.0	18.0	8.0	18.0	
Aylık Gelir (p=0.243)	400-500 TL	28.6	33.8	18.0	9.8	9.8	100
	501-600 TL	18.5	38.9	11.1	20.4	11.1	
	601-700 TL	35.9	28.2	17.9	7.7	10.3	
	701 TL ve üzeri	38.0	24.0	24.0	10.0	4.0	
İkamet Yeri (p=0.168)	Aile Yanı	31.0	27.7	19.4	14.2	7.7	
	Yurt	27.8	41.7	12.5	11.1	6.9	
	Öğrenci Evi	26.5	32.7	20.4	4.1	16.3	
	Toplam	29.3	32.2	17.8	11.6	9.1	

Tablo 3.36'ya göre, "Piyasada gittikçe artan modern bir ödeme aracıdır" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında bölüm,

aylık gelir ve ikamet yeri açısından anlamlı farklılıklar olmadığı (p>.05) görülmektedir. Tabloya göre "Piyasada gittikçe artan modern bir ödeme aracıdır" yargısına, Çağdaş Türk lehçeleri bölümünde okuyan öğrencilerin %66.7'si kesinlikle katıldıklarını söylemişlerdir. %22.2'si ise kararsız kaldıklarını söyleyen sağlık yönetimi bölümü öğrencileri olmuştur. Diş hekimliği bölümünde okuyan öğrencilerin %10.0'u ise kesinlikle katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Tabloda ki toplam değerlere bakıldığında, öğrencilerin %42.5'i bu yargıya kesinlikle katıldıklarını, %4.3'ü ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 3.36: Piyasada Gittikçe Artan Modern Bir Ödeme Aracıdır(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.492)	Tıp	40.0	40.0	20.0			100
	Mimarlık	42.6	34.0	12.8	6.4	4.2	
	İşletme	54.2	31.3	10.4	4.1		
	Sağlık Yönetimi	50.0	27.8	22.2			
	İktisat	39.6	40.7	9.9	4.3	5.5	
	Çağdaş Türk Leh	66.7	25.0	8.3			
	Diş Hekimliği	28.0	34.0	22.0	6.0	10.0	
Aylık Gelir (p=0.149)	400-500 TL	48.9	32.3	13.5	1.5	3.8	
	501-600 TL	24.1	48.1	14.8	9.3	3.7	
	601-700 TL	46.2	30.8	15.4	2.5	5.1	
	701 TL ve üzeri	42.0	32.0	12.0	8.0	6.0	
İkamet Yeri (p=0.751)	Aile Yanı	41.9	37.4	12.3	5.2	3.2	
	Yurt	41.7	36.1	15.3	1.3	5.6	
	Öğrenci Evi	45.0	26.5	16.3	6.1	6.1	
	Toplam	42.5	35.1	13.8	4.3	4.3	

Tablo 3.37'ye göre, "Alışveriş yaparken rasyonel hareket ederim" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında bölüm, aylık gelir ve ikamet yeri açısından anlamlı farklılıklar olmadığı (p>.05) görülmektedir. Tabloya göre "Alışveriş yaparken rasyonel hareket ederim" yargısına, aylık geliri 601-700 TL arasında olan öğrenciler %33.3 gibi bir oranla kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Aylık geliri 501-600 TL arasına olan öğrenciler ise %13.0 gibi bir oranla kesinlikle katılmadıklarını ifade etmişlerdir. %38.9'u ise sağlık yönetimi bölümünde okuyan öğrenciler kararsız kaldıklarını söylemişlerdir. Tabloda ki toplam değerlere bakıldığı zaman ise, öğrencilerin bu yargıya %35.1'i katıldıklarını ifade ederken, %27.5'lik kısmı ise kararsız kalmaktadırlar.

Tablo 3.37: Alışveriş Yaparken Rasyonel Hareket Ederim(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.982)	Tıp	30.0	30.0	20.0	10.0	10.0	100
	Mimarlık	25.5	31.9	29.8	4.3	8.5	
	İşletme	22.9	29.2	33.3	6.3	8.3	
	Sağlık Yönetimi	22.2	22.2	38.9	5.6	11.1	
	İktisat	28.6	39.6	20.9	4.3	6.6	
	Çağdaş Türk Leh	25.0	41.7	25.0		8.3	
	Diş Hekimliği	14.0	40.0	30.0	4.0	12.0	
Aylık Gelir (p=0.288)	400-500 TL	23.3	35.3	29.3	5.3	6.8	
	501-600 TL	11.1	38.9	35.2	1.8	13.0	
	601-700 TL	33.3	33.3	15.4	7.7	10.3	
	701 TL ve üzeri	32.0	32.0	24.0	4.0	8.0	
İkamet Yeri (p=0.111)	Aile Yanı	27.7	37.5	20.6	5.2	9.0	
	Yurt	22.2	31.9	37.6	1.4	6.9	
	Öğrenci Evi	14.3	32.7	34.7	8.1	10.2	
	Toplam	24.0	35.1	27.5	4.7	8.7	

Tablo 3.38'e göre, "Kredi kartının harçlık avans özelliğini kullanıyorum" yargısına verdikleri cevaplar %95 güven aralığında yapılan χ^2 testi ile karşılaştırılmış ve çapraz tablo sonuçları elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğrenciler arasında bölüm, aylık gelir ve ikamet yeri açısından anlamlı farklılıklar olmadığı ($p>.05$) görülmektedir. Tabloya göre "Kredi kartının harçlık avans özelliğini kullanıyorum"

Tablo 3.38: Kredi Kartının Harçlık Avans Özelliğini Kullanıyorum(%)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Bölüm (p=0.453)	Tıp	20.0	20.0	10.0	30.0	20.0	100
	Mimarlık	29.8	29.8	21.3	17.0	2.1	
	İşletme	35.5	22.9	8.3	22.9	10.4	
	Sağlık Yönetimi	44.4	27.8	5.6	11.1	11.1	
	İktisat	37.4	29.7	9.8	11.0	12.1	
	Çağdaş Türk Leh	33.3	25.0	33.3		8.4	
	Diş Hekimliği	28.0	28.0	10.0	20.0	14.0	
Aylık Gelir (p=0.461)	400-500 TL	38.4	30.1	10.5	10.5	10.5	
	501-600 TL	22.2	31.5	16.7	18.5	11.1	
	601-700 TL	30.8	20.5	15.4	23.1	10.2	
	701 TL ve üzeri	36.0	22.0	10.0	22.0	10.0	
İkamet Yeri (p=0.159)	Aile Yanı	35.5	22.6	12.2	18.7	11.0	
	Yurt	39.0	34.7	11.1	8.3	6.9	
	Öğrenci Evi	20.4	32.7	14.3	18.3	14.3	
	Toplam	33.8	27.5	12.3	15.9	10.5	

SONUÇ

Kredi kartı; mülkiyeti kişinin kendisinde olan finansal kuruluşların ya da bankaların önceden belirledikleri limitler ile mal ve hizmet satın almak için yurt içi ve yurt dışında kullanılmak amacıyla verilen karttır. Modern bir ödeme aracı olan kredi kartları, nakit para taşımamanın yanı sıra geç ödeme avantajının olması gibi üstünlüklerinden dolayı her geçen gün yaygınlaşmasıyla önemi fark edilmiş ve kolay kabul görmüştür. Türkiye 1980'li yıllarda gerçek anlamda kredi kartı ile tanışmış olup 2000'li yıllara gelene denk kısa zaman içerisinde 20 milyona yaklaştığı görülmektedir(Karyağdı, 2018).

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin kredi kartı kullanımlarının belirlenmesi ve öğrencilerin demografik özellikleri ile kredi kartı kullanımlarının arasında ilişki olup olmadığını anlamak amacıyla Dicle Üniversitesi, İktisat, İşletme, Tıp, Sağlık Yönetimi, Mimarlık, Diş Hekimliği ve Çağdaş Türk Lehçeleri bölümlerinde öğrenim gören hazırlık, 1, 2, 3, 4, 5 ve 6.sınıf öğrencilerine anket çalışması uygulanmıştır. Bu anket sonucunda elde edilen verilerle çeşitli analizler yapılarak belirli sonuçlara ulaşılmıştır.

Aralarında anlamlı bir ilişki olduğuna inanılan sorular arasından belirli hipotezler oluşturularak, bu hipotezlere bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Uygulanan test sonucunda, kredi kartı kullanımı ile öğrencilerin demografik değişkenleri ve sosyo-ekonomik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı tespitine varılmak istenmiştir.

Elde edilen bulgular incelendiğinde, ailesinin yanında ikamet eden öğrencilerin kredi kartı ödemelerini zamanında yaptıkları görülmektedir. Kart kullanımında cinsiyetle ilişkili anlamlı bir ilişki bulgulanmamıştır. Katılımcıların aylık gelir ve kredi kartı borç ödemeleri arasında doğrusal bir ilişki olduğu bulgusu elde edilmiştir. Aylık

gelir arttıkça öğrencilerin kredi kartı borçlarını daha kolay ödedikleri değerlendirmesi yapılmıştır. Öğrencilerin alışveriş yaparken peşin fiyat ile taksitli fiyat arasındaki farka dikkat etmedikleri bulgulanmış olup bu bulgunun her ne kadar araştırma kapsamında bir değişken olarak ele alınmamış olsa da finansal okuryazarlık durumu ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Farklı araştırmalarla bu ilişkilerin olup olmadığına bakılması yararlı olacaktır.

Araştırmadaki çarpıcı bulgulardan birisi kredi kartı taksitli ödeme imkânını sunmasına rağmen öğrencilerin harcamalarını taksitlendirmedikleri olmuştur. Öğrencilerin kredi kartı harcamalarını daha çok seyahat ve market alışverişlerinde gerçekleştirdikleri bulgulanmıştır. Bu durumun nakit ihtiyacını karşılamak üzere geliştiği düşünülmektedir. Taksitli alışverişin olmadığı bu seyahat ve market alanı nakit ve tek çekim kredi kartı ödemelerinin kullanıldığı tüketim alanları olması nedeniyle öğrencilerin de gelir durumları göz önüne alındığında harcamaların buralarda yoğunlaşması nakit yetersizliğiyle değerlendirilir. Ailesinin yanında kalanlar kredi kartı borçlarının tamamını öderken, yurtta ve evde kalan öğrencilerin kart borçlarının tamamını ödemedikleri bulgulanmıştır. Bu sonuç da bir önceki cümlede belirtildiği üzere öğrencilerin nakit paraya sahip olup olmamaları ile ilişkili olarak görülmektedir. Bir diğer çarpıcı bulgulardan biri de öğrencilerin aylık gelirleri ile kredi kart limitleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığıdır. Araştırmanın örneklemi haricindeki yetişkinlerle yapılan (daha çok çalışan bireyler) araştırmalarda aylık gelir ile kredi kart limiti arasında doğrusal ve anlamlı ilişki olduğu görülse de bu araştırmada böyle bir ilişki bulgulanmamıştır. Bu durum ise, gelirleri arasında farklılık olsa da katılımcıların gelir durumuna ilişkin yelpazenin çok fazla farklılaşmadığı ve öğrenci profillerinin benzerlik göstermesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Farklı araştırmalarla bu ilişki yeniden ele alınabilir ve araştırılabilir. Öğrencilerin tüketim harcama eğilimleri ile bölüm, aylık gelir ve ikamet yerleri arasında anlamlı farklılıklar olmadığı sonucuna varılmıştır.

Aylık geliri yüksek olan öğrencilerin kredi kartıyla daha çok kullanımından memnun oldukları görülmektedir. Araştırma bulgularına göre aylık geliri düşük olan öğrencilerin nakit paraları yokken kredi kartının alışveriş imkanını sağladıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin alışveriş yaparken rasyonel hareket etmeleriyle

bölümleri, gelir ve ikamet yerleri arasında da anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Öğrencilerin ikamet yerleri ile kredi kartının harçlık avans özelliği arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır.

Girginer, Çelik ve Uçkun'un (2008) çalışmasında, öğrencilerin kart harcamalarındaki öncelik giyim olmuşken, bu çalışmada öncelik seyahat ve market alışverişleri olmuştur. Ayrıca cinsiyetin önemli bir faktör olmadığı bu çalışma ile ortaya konmuştur. Bayram'ın (2014) çalışmasında, iktisadi ve idari bilimler fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin finansal durumlarını iyi yönetirken, bu çalışmada iktisat ve işletme bölümlerinde okuyan öğrencilerin kart kullanım özelliklerinin benzer olmadığı sonucuna varılmıştır.

Bu çalışma ile üniversite öğrencilerinin kredi kart kullanımları hakkında betimsel bir tablo ortaya çıkarılmak istenmiştir. Araştırma bulgularının özelde üniversitelerde genelde ise tüm eğitim kurumlarında kişisel ve kurumsal tasarruf-ödeme planlamaları ile ilgili verilen eğitimlere ve uygulanacak müfredatların şekillenmesine katkı sağlayacağı da düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Adams, T., & Moore, M. (2007). High-Risk Health and Credit Behavior among 18- to 25-Year-Old College Students. Journal of American College Health, 56(2), 101–108.

Akbulut, M., & Özbolat, M. (2016). Beypazarı MYO Öğrencilerinin Kredi Kartı Kullanımlarına Yönelik Bir Araştırma. *Bankacılık ve Sigortacılık Araştırmaları Dergisi,* 2 (7) , 34-52.

Alptekin, Güney. (2007). Banka İşlemleri. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Bakay, M. E. (2018). Devlet Üniversiteleri Lisans Programlarında Okuyan Öğrencilerin Harcama Alışkanlıkları, *Journal of Turkish Studies,* 13, 63-74.

Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.

Barker, T., & Sekerkaya, A. (1992). Globalization of Credit Card Usage:Tthe case of a Developing Economy. *International Journal of Bank Marketing*.

Berlin, M., & Master, J. (2004). "Credit Card Rates and Consumer Search" *Review of Financial Economics,* Vol.13, pp.179-198.

Bernthal, M. D. Crockett., & R. Rose. (2005). "Credit Cards as Life Style Facilitators,"*Journal of Consumer Research* 32(1), pp. 130–45.

Borden, L. M., Lee, S., Serido, J., & Collins, D. (2008). Changing college students' financial knowledge, attitudes, and behavior through seminar participation. *Journal of Family and Economic Issues,* 29, 23–40

Braunsberger, K., Lucas, L. A., & Roach, D. (2005). Evaluating the efficacy of credit card regulation. *The International Journal of Bank Marketing*, 23(3), 237–255.

Burton, D. (2012). *Credit and Consumer Society*. Routledge.

Cebeci, İ, Uçar, S. (2016). Bireysel Finansmanda Etkili Bir Araç: Kredi Kartı Üzerine Ampirik Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi* , (72) , 1-20.

Ceylan, O. (2006). Türkiye'de Yıllara Göre Kredi Kartı Kullanım Durumu Ve Batık Kredi Kart Borç Sahiplerinin Profili. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Chen, H., & Volpe, R. P. (1998). An Analysis of Personal Financial Literacy among College Students. *Financial Services Review*, 7(2), 107–128.

Chutkow, P. (2001). *Visa: The Power of an Idea*, Chicago: Harcourt.

Çavuş, M. F. (2006). Bireysel Finansmanın Temininde Kredi kartları: Türkiye'de Kredi Kartı Kullanımı Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (15), 173-187.*

Dale, L. R., & Bevill, S. (2007). An Analysis of The Current Status of Student Debt: Implications for Helping Vulnerable Students Manage Debt. *Academy of Educational Leadership Journal*, 11(2), 121–128.

D'astous, A., & Miquelon, D. (1991). Helping Consumers Choose a Credit Card. *Journal of Consumer Affairs*, *25*(2), 278-294.

Deacon, R. E., & Firebaugh, F. M. (1981). *Family Resource Management Principles and Applications.* Boston: Allyn and Bacon

Delener, N., & Katzenstein, H. (1994). Credit Card Possession and Other Payment Systems. *International Journal of Bank Marketing*.

Durkin, T. (2000). "Credit Cards: Use and Consumer Attitudes, 1970–2000," *Federal Reserve Bulletin*, September: 623–34.

Evans, D. S., & Schmalensee, R. (2005). *Paying with Plastic: The Digital Revolution in Buying and Borrowing*. Mit Press.

Evans, D.S., & R, Schmalensee. (1999). *Paying with Plastic: The Digital Revolution in Buying and Borrowing*, London: MIT Press.

Girginer, N., Uçkun N., Çelik A.,"Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Kredi Kartı Kullanımlarına Yönelik Bir Araştırma "*Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2008, 2(193-208).

Gözener, B., Sayılı, M., (2013). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Taşlıçiftlik Yerleşkesindeki Öğrencilerin Kredi Kartı Kullanımı Üzerine Bir Araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4 (1) , 181-198. 2020 Tarihinde https://dergipark.org.tr/tr/pub/jiss/issue/25894/272891 adresinden alındı.

Karyağdı, G, N., (2018). Finansal Okuryazarlık ve Farkındalığının Belirlenmesine Yönelik Bitlis Eren Üniversitesi SBMYO Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 1 (2) , 110-126. 2020 Tarihinde https://dergipark.org.tr/tr/pub/baybem/issue/38082/423627 adresinden alındı.

Hirschman, E. C. (1979). Differences in Consumer Purchase Behavior by Credit Card Payment System. *Journal of Consumer Research*, *6*(1), 58-66.

Homer, S. (1963). *A History of Interest Rates*, New Brunswick, NJ: Rutgers University Press.

Joo, So-Hyun - Grable, John E. - Dorothy. C. Bagwell (2003), "Credit Card Attitudes and Behaviors of College Students", College Student Journal, Volume.37, No.3, September, pp.8-15.

Jorgensen, B. L., & Savla, J. (2010). Financial Literacy of Young Adults: The Importance of Parental Socialization. *Family Relations*, 59(4), 465–478.

Kaynak, E., & Harcar, T. (2001). Consumers' attitudes and Intentions Towards Credit Card Usage in an Advanced Developing Country. *Journal of Financial Services Marketing*, *6*(1), 24-39.

Keskin, D., H. & Koparan, E. (2010). "Üniversite Öğrencilerinin Kredi Kartı Sahipliğini Belirleyen Faktörler", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt.5, Sayı.1, Nisan, ss.111-129.

Klein, L. (1999). "*It's in the Cards": Consumer Credit and the American Experience*, Westport, CT: Praeger.

Lee, J., & Kwon, K. N. (2002). Consumers' use of Credit Cards: Store Credit Card Usage as an Alternative Payment and Financing Medium. *Journal of Consumer Affairs*, *36*(2), 239-262.

Littwin, A. (2008). Beyond Usury: A Study of Credit Card Use and Preference Among Low Income Consumers, *86 TEXAS L. REV. 451*

Lyons, A. C. (2004). A profile of financially at-risk college students. *Journal of Consumer Affairs*, 38, 56–80

Mandell, L. (1990). *The Credit Card Industry: A History*, Boston Press.

Mennell, S. (2007). *The American Civilizing Process*, Cambridge: Polity Press.

Millman, G.J. (2001). "Plastic Meltdown," *Institutional Investor* 35(12), pp.105–10.

Nellie M. (2005). Undergraduate Students and Credit Cards an Analysis of Usage Rates and Trends. 2020 Tarihinde http:// www.nelliemae.com/pdf/ccstudy_2005.pdf adresinden alındı.

Nocera, J. (1994). *A Piece of the Action: How the Middle Class Joined the Money Class*, New York: Simon & Schuster.

Norvilitis, J., M. & MacLean, M. G. (2010). The Role of Parents in College Students' Financial Behaviors and Attitudes. *Journal of Economic Psychology*, 31, 55–63.

Norvilitis, J. M., Merwin, M. M., Osberg, T. M., Roehling, P. V., Young, P., & Kamas, M. M. (2006). "Personality Factors, Money Attitudes, Financial Knowledge, and Credit-Card Debt in College Student"s. *Journal of Applied Social Psychology*, 36(6), 1395–1413.

Oktay, E., ÖZEN, Ü., ALKAN. Ö. (2016). "Kredi Kartı Sahipliğinde Etkili Olan Faktörlerin Araştırılması" Erzurum Örneği". *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(2),1-22. 2020 Tarihinde https://dergipark.org.tr/tr/pub/deuiibfd/issue/22736/242681 adresinden alındı.

Ritzer, G.(1995). *Expressing America: A Critique of the Global Credit Card Society*, Thousand Oaks: Pine Forge.

Robb, C. (2011). Financial Knowledge and Credit Card Behavior of College Students. *Journal of Family and Economic Issues*, 32, 690–698.

Schuchardt, J., Hanna, S., D. Hira, T., K. Lyons, A., C. Palmer, L., & Xiao, JJ. (2009). Financial Literacy and Education Research Priorities. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 20(1), 84–95.

Shim, S., Barber, B., Card, N., Xiao, J., & Serido, J. (2010). Financial Socialization of First-Year College Students: The Roles of Parents, Work, and Education. *Journal of Youth and Adolescence*, 39(12), 1457–1470.

Suher, H., K. Ulusu, Y., & Bir, A., A. (2014), "Kredi Kartı Kullanımına Yönelik Genel Tutumu Etkileyen Faktörler: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma", *Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi*, (6), 1-18.

Susman, W. (2003). *Culture as History: The Transformation of American Society in the Twentieth Century*, Washington: Smithsonian Institution Press.

Şekerkaya, A. (1990). *Tüketici Kredi Kartı Kabul Kararı Üzerine Etki Eden Faktörler ve Bir Pilot Araştırma.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul, Türkiye: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tkacz, N., & VELASCO, P. R. (2018). Experience Money. *Moneylab Reader*, (*2)*, 31-42.

Twayne. (2002). "Financial Literacy İn The U.S. And Efforts Towards Credit Education," İn Durkin and Staten (eds.) *The Impact of Public Policy*, pp. 149–59.

Wasberg, C., A. Hira, T., K. & Fanslow, A. M. (1992). Credit Card Usage and Consumer Debt Burden of Households. *Journal of Consumer Studies & Home Economics*, *16*(1), 19-32.

Williams, B. (2004). *Debt for Sale: A Social History of the Credit Trap*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Xiao, J., J. Noring, F, E., & Anderson, J. G. (1995). College Students Attitudes Towards Credit Cards. Journal of Consumer Studies, (19), 155-174.

Xiao, J., J. Tang, C., Serido, J., & Shim, S. (2011). Antecedents and Consequences of Risky Behavior among College Students: Application and Extension of the Theory of Planned Behavior. *Journal of Public Policy and Marketing*, 30(2), 239–245.

Yücel, S. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlıklarının Kredi Kartı Kullanım Alışkanlıkları Üzerine Etkisinin İncelenmesi :"Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi - Hacettepe Üniversitesi Örneği". *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EKLER

EK-1

T.C
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI

Üniversite Öğrencilerinin Kredi Kartı Kullanımları Üzerine Bir Araştırma "*Dicle Üniversitesi Örneği*" Anket Formu

1.Cinsiyet: Kadın( ) Erkek( )

2.Yaş: 18-20( ) 21-30( ) 30 ve üzeri( )

3.Bölüm:

4.Kaçıncı sınıf: Hazırlık( ) 1( ) 2( ) 3( ) 4( ) 5( ) 6( )

5.Aylık geliriniz: 400-500 TL( ) 501-600 TL( ) 601-700 TL( ) 701 TL ve üzeri( )

6.Aylık ortalama harcamanız: 150-350 TL( ) 350-550 TL( ) 550-750 TL( ) 750 TL ve üzeri( )

7.Kredi kartı kullanıyor musunuz? : Evet( ) Hayır( )

8.Kaç adet kredi kartınız var? : 1( ) 2( ) 3 ve üzeri( )

9.Kredi kartınız ek kart mı? : Evet( ) Hayır( )

10. Medeni Hali: Bekar( ) Nişanlı ( ) Evli ( )

11. Kredi kartı limitiniz? :250-350 TL ( ) 350-450 TL ( ) 450-550TL ( ) 550-650 TL( ) 650 TL ve üzeri ( )

12.Nerede ikamet ediyorsunuz? : Aile( ) Yurt( ) Öğrenci evi( )

13.Kredi kartı borç ödeme tipiniz: ATM( ) Banka şubeleri( ) İnternet( )

	Kesinlikle katılıyorum	**Katılıyorum**	**Kararsızım**	**Katılmıyorum**	**Kesinlikle katılmıyorum**
1.Kredi kartı ödemelerimi zamanında yapıyorum	☐	☐	☐	☐	☐
2. Alışveriş yaparken peşin fiyat ile taksitli fiyat arasındaki farka dikkat ederim	☐	☐	☐	☐	☐
3.Harcamalarımı taksitlendiriyorum	☐	☐	☐	☐	☐
4.Kredi kartı harcamalarımı en çok giyim üzerine yaparım	☐	☐	☐	☐	☐
5. Kredi kartı harcamalarımı en çok seyahatlerde kullanırım	☐	☐	☐	☐	☐
6. Kredi kartı harcamalarımı en çok market alışverişlerinde kullanırım	☐	☐	☐	☐	☐
7. Kredi kartı borcumun tamamını öderim	☐	☐	☐	☐	☐
8. Kredi kartı borcumun asgarisini öderim	☐	☐	☐	☐	☐
9. Kredi kartımı nakit param olmadığında kullanırım	☐	☐	☐	☐	☐
10. Aylık gelirim fazla olsaydı kart limitimi arttırdım	☐	☐	☐	☐	☐
11. Kredi kartı öğrencilerin tüketim harcama eğilimlerini arttırır	☐	☐	☐	☐	☐
12. Kredi kartı kullanımından memnunum	☐	☐	☐	☐	☐
13. Aylık alışveriş faiz oranından haberim var	☐	☐	☐	☐	☐
14. Kredi kartının taksitlendirme özelliğini seviyorum	☐	☐	☐	☐	☐
15. Kredi kartı ödeme kolaylığı sağlar	☐	☐	☐	☐	☐
16. Kredi kartının faiz yüküne dikkat ediyorum	☐	☐	☐	☐	☐

17. Kredi kartıyla internetten alışveriş yapıyorum	☐	☐	☐	☐	☐
18. Kredi kartımla eğitim ödemelerimi yapıyorum	☐	☐	☐	☐	☐
19. Kredi kartı alışverişlerimde daha dikkatli oluyorum	☐	☐	☐	☐	☐
20. Nakit ödemeden anında alışveriş imkanı sağlıyor	☐	☐	☐	☐	☐
21. Kredi kartı param yokken alışveriş imkanı sağlıyor	☐	☐	☐	☐	☐
22.Kredi kartı nakit gereksinimini azaltır	☐	☐	☐	☐	☐
23.Piyasada gittikçe artan modern bir ödeme aracıdır	☐	☐	☐	☐	☐
24.Alışveriş yaparken rasyonel hareket ederim	☐	☐	☐	☐	☐
25. Kredi kartımın harçlık avans özelliğini kullanıyorum	☐	☐	☐	☐	☐